

285 decembrie 2025

DUNĂREA DE JOS

consiliul județean galați ● centrul cultural „dunărea de jos”

ISTORIA CARE NE UNEȘTE

Statuia lui Ioan Vodă cel Viteaz de la Roșcani restaurată și pusă în valoare printr-un proiect de 1 milion de euro

**Consiliul Raional
Cahul**

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
PREȘEDINTE: Costel FOTEA

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
MANAGER: Vali Viorel SANDU

REDAȚIA:

Redactor șef: Florina Zaharia

Redactori: Alina-Simona Constantin, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.
Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:
https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Festivalul de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „Tudor Pamfile”

ediția a XXXIV-a

Ștefan Hrușcă, invitat special la Festivalul de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „Tudor Pamfile”

Vă invităm să ne bucurăm și în acest an de frumusețea Festivalului de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „Tudor Pamfile” organizat, în perioada 13-14 decembrie, de **Consiliul Județean Galați și Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, în parteneriat cu Arhiepiscopia Dunării de Jos.**

Festivalul va debuta sâmbătă, 13 decembrie, ora 17:00, la Sala Sporturilor, cu un spectacol de excepție dedicat tradițiilor de iarnă. În acest an, ne onorează cu prezența un invitat cu totul special, îndrăgitul interpret Ștefan Hrușcă, care, prin colindele sale, ne va purta în atmosfera caldă a Crăciunului de odinioară.

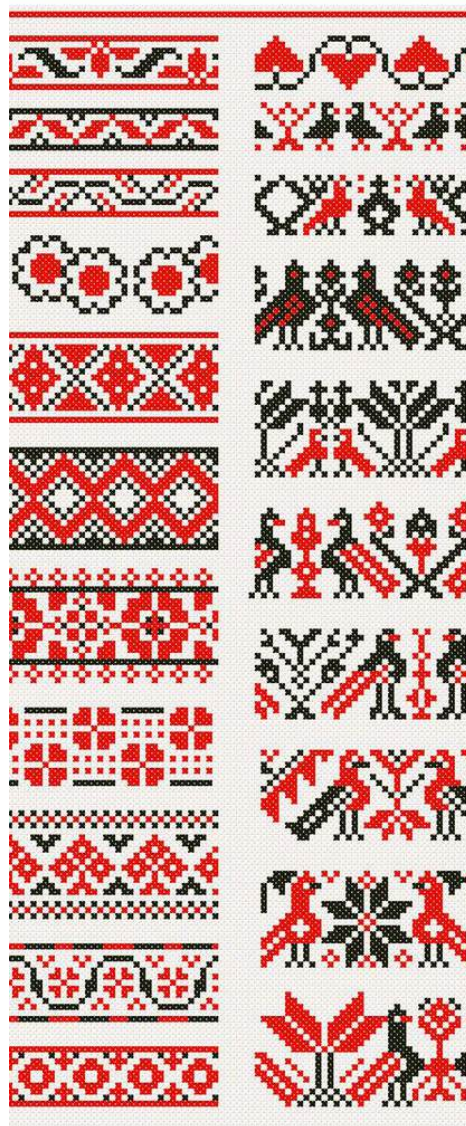
Alături de el, ansambluri folclorice din Galați, Suceava, Maramureș, Bacău, Bistrița și Neamț vor aduce în fața publicului colindele care ne-au luminat copilăria, jocurile cu măști, „Capra” și „Urșii”, Plugușorul și frumusețea obiceiurilor de iarnă păstrate din strămoși.

Intrarea este gratuită, pe baza invitațiilor care pot fi ridicate de la sediul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, strada Domnească nr. 61 (între orele 08:00-19:00, tel. 0236 418 400).

Duminică, 14 decembrie, spectacolele tradiționale vor continua pe esplanada Catedralei Arhiepiscopale a Dunării de Jos, unde colindătorii îi vor întâmpina pe credincioși și pe toți cei care doresc să simtă, cu adevărat, spiritul sărbătorilor de iarnă.

Vă așteptăm să ne bucurăm împreună de frumusețea obiceiurilor de iarnă, care ne aduc mai aproape unii de alții, ne încălzesc sufletele și ne amintesc că, peste generații,

Crăciunul românesc rămâne plin de lumină, credință și speranță!

CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”

SPECTACOL DE EXCEPȚIE LA GALAȚI
Festivalul de Datini și Obiceiuri de
Crăciun și Anul Nou „Tudor Pamfile”
ediția a XXXIV-a

PARTICIPĂ GRUPURI DIN:

MARAMUREȘ SUCEAVA GALAȚI BISTRIȚA NEAMȚ BACĂU

INVITAT SPECIAL
ȘTEFAN HRUȘCĂ

13 decembrie 2025, ora 17:00
SALA SPORTURILOR GALAȚI

INTRAREA LIBERĂ
Accesul se face pe bază de INVITAȚIE.
Invitațiile se găsesc la sediul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”
de pe str. Domnească, nr. 61 (între orele 08:00-19:00).
Relații la telefon 0236 418 400.

Prezentator
Vănu Săndel

Istoria care ne unește

Statuia lui Ioan Vodă cel Viteaz de la Roșcani restaurată și pusă în valoare printr-un proiect de 1 milion de euro

Astăzi s-a lansat proiectul „Istoria care ne unește”, prin care Consiliul Județean Galați, în parteneriat cu Asociația de Cooperare Transfrontalieră Euroregiunea „Dunărea de Jos” și Consiliul Raional Cahul, a obținut o finanțare europeană de peste un milion de euro pentru restaurarea complexului monumental de la Roșcani, dedicat lui Ioan Vodă cel Viteaz. Trebuie să ne cunoaștem istoria și să fim mândri de trecutul nostru. Prin acest proiect readucem în prim-plan figura eroică a lui Ioan Vodă cel Viteaz - domn al Moldovei între 1572 - 1574, simbol al curajului și al luptei împotriva dominației otomane - și redăm comunităților de pe ambele maluri ale Prutului, un important reper identitar.

Statuia din bronz realizată de Gheorghe Turcu, inaugurată în 1976, pentru a comemora împlinirea a patru secole de la bătălia de la Roșcani, va fi expertizată, consolidată și restaurată. Vor fi refăcute și platforma ce include cele trei terase și scara monumentală cu 28 de trepte, precum și întreaga zonă înconjurătoare, inclusiv parcare și căile de acces.

Proiectul include și 12 evenimente culturale comune: lecții de istorie pentru 600 de elevi, un album cu povestiri istorice

mai puțin cunoscute din regiunea noastră, schimburi de experiență cu experți în turism și patrimoniu, precum și activități de promovare a tradițiilor și valorilor culturale locale.

Istoria ne unește, iar datoria noastră este să transmitem noilor generații moștenirea înaintașilor!

Lansarea proiectului „Istoria care ne unește” ROMD00170
prin Consiliul Județean Galați - Lider,
Asociația de Cooperare Transfrontalieră „Euroregiunea Dunărea de Jos” - Partener 1,
Consiliul Raional Cahul - Partener 2

Lansarea proiectului
„Istoria care ne unește” ROMD00170
Cahul, Republica Moldova

Seminarul de informare
„Legături culturale transfrontaliere”
un dialog profesional
dedicat patrimoniului comun

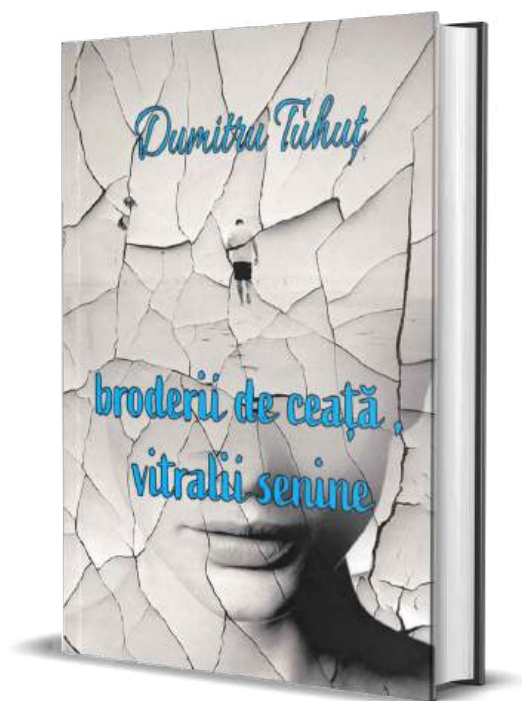
Semne în oglinda vieții

Octavian MIHALCEA

Noua carte de versuri a lui Dumitru Tuhuț, *Broderii de ceață, vitralii senine* (Castrum de Thymes, 2025), debutează cu o poezie având profunde conotații radicale, oglindire a unui statut existențial supus încercărilor, nivel interior care predispune la aspre singularizări. Vor fi evidențiate veritabile cutremure ale suplicierii, acte ce au populat o viață plină de situații dificile.

Raportarea la ceilalți intră în dezacord cu bunul augur. Atitudinea combativă a poetului va înfrunta circumstanțe încinse, întru neconținute edificări intime. Poeziile lui Dumitru Tuhuț prelucrează estetic mundanul, trasând fire de legătură între evenimente, încercând variate explicitări.

Patimile trăite, inubliabile, au încărcat major pașii prin viață. Atrage atenția o impenetrabilă conștiință de sine care nu poate uita acea flagelare petrecută odată. Atât de cunoscutele descacralizări proprii cotidianului sunt recognoscibile în următoarea poezie, amintind de *Pajerele* lui Mateiu Caragiale: *Vrăjmășind de-a valma tot ce ne lipsește,/ în galop de mameluci spre nicăieri,/ sugrumăm în fașă, trecem sub tăceri,/ izgonim credințe și trăim hoțește.// Uzurpăm coroane, pângărim altare,/ zgură și cenușă presărăm în piețe;/ sfărâmăm cu*

zgomot lucrături mărețe,/ batem în piroane ce-i mai sfânt sub soare.// Ne-nconjoară golul ca o diademă,/ viața ca o apă curge sub pământ,/ dragostea curată piere din cuvânt -/ negura și vântul Țes o nouă stemă. (Figuranți) Limita existentă între conștiința celui care scrie și datele imediate ale realului este evidentă. În felul acesta apar semnele neantului. Oniric, Dumitru Tuhuț este atras de figurile curgătoare din oglindă. Nuanțele salvatoare vor traversa universuri, respirație

nevătămată, perspectivă a fluxului liber. Dar până la ora acestei veritabile schimbări la față, prăbușirile caracteristice naturii umane adâncesc robia. Aripă fără lumină traversează peisaje înfrânte. În poeziile de față plăgile nu vor fi oculte. Accepțiunile ipoteticej damnări populează ideatica poetului, unde găsim revolte și apusuri de soare, puritate și peceți maculante. Și totuși particularitățile speranței încă sunt prezente: *Prin toamna grea de vânturi și poveri/ adăugate în fiecă urcuș/ pe drum de scarabeu sau cărbuș/ te port cu mine-n cântec sau tăceri.// Adaug și culori din când în când/ cum aș picta în zare un tablou;/ la chipul tău adaug un halou,/ un nimb de sfânt ce urcă din cuvânt.// Cu trudă rodul străjuie coroana/ din care ramul zvonuie belșug;/ aud în mine zgomotul de plug,/ prin tine șoapta țarmurește rana.* (**Drumeț însingurat**) Dumitru Tuhuț dă la iveală situații istorice petrecute în apropierea unui *illo tempore* fecund, care favorizează inspirația poetică. La un moment dat, o siluetă estetizant-decadentă se lasă privită printre draperiile imagistice desfășurate.

Astfel vom urma taina pașilor artistici. Eclectismul măștilor va fi mereu un subiect fascinant. Din anumite puncte de vedere pare că vorbim despre unele fragmente ale unei puțin cunoscute filosofii păgâne.

Atrage atenția strălucirea focului sculptural. Poetul este apropiat de imagini spectrale, cazone, rezonând cu destine necruțătoare. Sensul dizolvărilor mortifere caracterizează numeroase poezii din cartea lui Dumitru Tuhuț. Persistă senzația interminabilelor dune subliminale. În carte găsim și unele particularități amprentate pluvial. Își fac apariția ecourile iubirilor din trecut, cu bine știutul inel ce înfioară.

Visul primordial clocotește întotdeauna prin sânge, îmblânzit de perspectiva alinării care va veni: *Cum coboară-n taină din poveste/ Făt-Frumos și-*

alături Strâmbă-Lemne,/ prin cenușa vremii neștiute semne/ se înșiră fără nicio veste.// Zile izgonite-n umbră și amurg/ din lucrare trec în amintire;/ dintru începuturi fără contenire/ spre eternitate-n rânduială curg.// Clipa doar rămâne-n suspendare,/ fulgerul rotit boltind zidirea;/ adăpost vremelnic unde pătimirea/ izvodește rod de vindecare. (**Simplitate**) Pare că poetul vorbește despre existența unor legi puțin cunoscute ale firii, ce ordonează mersul lucrurilor. Atingerile transparente ale iubirii vin mereu cu daruri ocrotitoare. Privită dintr-un anumit unghi, descinderea în lume s-ar putea acorda cu transfigurări fără precedent. Ochi fluizi alunecă tandru pe lângă noi. Exodul nisipului e depozitarul unor date incontestabile, acompaniind florile și plânsul. Dumitru Tuhuț, în volumul *Broderii de ceață*, vitralii senine, apreciază neclintit amplitudinea tradiției: *Din fir de borangic înrourat/ țesut din dor și cântec de alint/ vis ireal în ramă de argint/ și blând balsam de suflet lăcrimat,// lumină din lumini împachetată,/ ca într-un chivot împletit din raze,/ comoară fără preț, ca apele în oaze,/ pe drum de caravană însetată,// așa-mi apare acum ia străbună/ purtată-n sărbători la horă-n sat/ la legănat copilul și la semănat,/ la relegarea spicelor cunună.// Iar lada așezată-n loc ferit/ deopotrivă adăpost și scut/ pod de balans spre timpul ce-a trecut/ ori un castel ascuns și greu de cucerit.* (**Zestre**) Poeziile îmbină meșteșugul artistic cu autenticitatea trăirilor, fiind conturat un destin ce are valențe inspiratoare. În postfața prezentului volum, poetul Daniel Marian apreciază: (...) *Și această carte a lui Dumitru Tuhuț este o provocare la admirabile deslușiri între furtuna realului și distincția metaforicului, cadențate după măsurile tonice ale unui spirit liber și pătrunzător; motiv de celebrare a minunatului (uni)vers pe care îl traversăm și îl simțim în deplinătatea lui.*

Un condeier iluminat

George LATEȘ

Aflat la a 14-a apariție editorială (proza scurtă și roman, Constantin Vremuleț ne amenință cu încă o apariție, în curs de pregătire. Omul de dincolo de coperti a trăit experiența limită și limitativă a două lumi, pline de contradicții și deziluzii pe măsură.

Mai bine de jumătate de viață a trăit iluzia puterii în anii socialiști, transformată apoi în deziluzia anilor postdecembriști. Aflat la o vârstă venerabilă și încercat, pe nedrept, cu suferințe care-l condamnă la o recluziune nedorită, omul și condeierul nu se dau bătuti, ci își mobilizează amintirile, experiențele și durerile ca să ne uimească cu o vivacitate scriitoricească de invidiat. Recenta apariție, *Apocalipsa după moș Deaca*, sub egida editurii Axis Libri, surprinde prin caracterul eterogen al conținutului: amintiri dintr-o adolescență jijileană, evocări lirice, gazetărie de opinie și o secvență consistentă de proze și ele dependente de povestea unor oameni și locuri din Dobrogea natală.

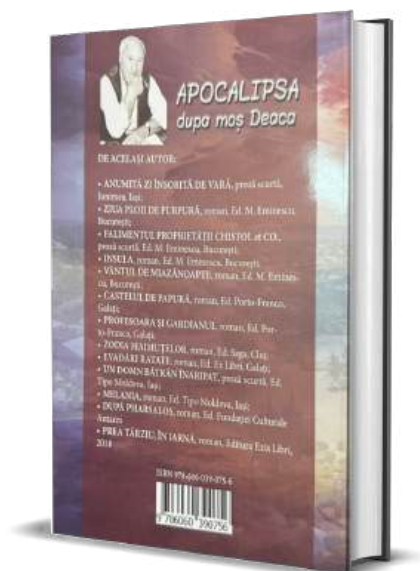
Autorul, condeier tenace și tăios, nu se poate desprinde de lumea în care a văzut lumina ochilor și de aceea, chiar și în secțiunea *Proze*, în obiectiv auctorial sunt tot oamenii și locurile fabuloase, cu bălți, ghioluri, plauri, vii și livezi, cu oameni fabuloși prin ciudățeni și modalități de rezistență contra unui regim opresiv. Pentru

că timpul vine năvalnic din urmă, anii s-au adunat în troiene, poate chiar avalanșe impetuoase, condeierul acid și tenace își continuă misiunea de a scrie sau de a dicta ceea ce în mintea sa are încă o consistență aparte, care-l obligă să pună în cuvânt ceea ce a trăit, a văzut și auzit de-a lungul anilor.

Această ultimă apariție, în scris cronologic, nu vital, pare, la o primă impresie, o improvizație, compusă din amintiri, atitudini gazetărești și câteva exerciții prozastice, în realitate însă, unitatea ei vine din prezența omului condeier în toate acestea, din privirea întoarsă spre înapoi, ca să-și descopere o identitate epică și lirică în același timp. Anii care au venit peste Domnia Sa nu sunt puțini, dar nici lipsiți de sens. A fost o voce distinctă în proza gălățeană, a probat o atitudine civică onorabilă și, după ce s-a retras din prim-planul vieții literare, își continuă în tăcere misiunea care l-a consacrat. Dincolo de oarecare precaritate compozițională, condeiul acestuia e încă vivace și pregnant, aplombul epic e observabil cu ușurință, ceea ce-i conferă pregnanță și substanță. În sens larg, comprehensiv și nuanțat, Constantin Vremuleț e un homerid, nu pentru că i s-a încetșat lumina ochilor, un accident medical paradoxal, ci pentru că și-a asumat misiunea de a povesti și de a descrie o lume care a trecut prin schimbări fără capăt, nu doar ca realități politice, ci și ca imagine a lumii, total diferită de cea în care s-a petrecut copilăria și adolescența autorului. Bălțile și ghiolurile de altădată sunt acum terenuri agricole, viile și livezile jijilene nu mai sunt nici ele, iar oamenii care s-au încăpățânat să rămână locului s-au pipernicit sau și-au pierdut mândria din alte vremuri. Dacă Homer, un nume convențional în literatura greacă, evocă în hexametrii povestea pământului Heladei și lumea fabuloasă a Mediteranei, autorul *Apocalipsei după moș Deaca* își construiește imaginarul epic și nostalgic cam după același tipar narativ.

Desigur, comparația e copleșitoare și nu punem semnul egalității între cele două nume, doar constatăm la cel de azi o *formă mentis* dependentă, poate involuntar, de lecturile adolescenței. Dacă nimic din ce a

fost, în sens fizic, nu mai e, asta nu înseamnă că lumea dobrogeană nu-și are legendele ei ce merită spuse ca succedaneu al realului.

Pe autor l-am cunoscut acum trei decenii (Doamne, ce multă vreme s-a scurs!) în perioada de glorie sau de tristă amintire a Editurii Porto-Franco. Nu am apucat încă să vorbim dacă a citit cândva *Iliada* și *Odissea* lui Homer, dar chiar dacă nu a făcut-o, literatura europeană stă pe umerii acestuia, deci o filiație e de neevitat. I-am putea atribui și o afiliație românească, în siajul lui Fănuș Neagu sau Ștefan Bănuțescu, numai că aceasta e cam riscantă din punct de vedere axiologic.

Ne-a surprins titlul, de fapt primul cuvânt din acesta (Apocalipsa), care trimite la ultima Carte a Bibliei, moș Deaca, cel cu teleguța trasă de un măgar, care e obsedat de timp și de aceea întreabă invariabil "cât e oara?", apoi anunță iminența (5 minute) Apocalipsei, are ceva din substanța unui personaj, neexploată deocamdată.

Cu alte cuvinte, suntem martorii unui eveniment după 7 ani de recluziune, pe care autorul celei de-a 14-ea cărți ni-l propune spre lectură și meditație.

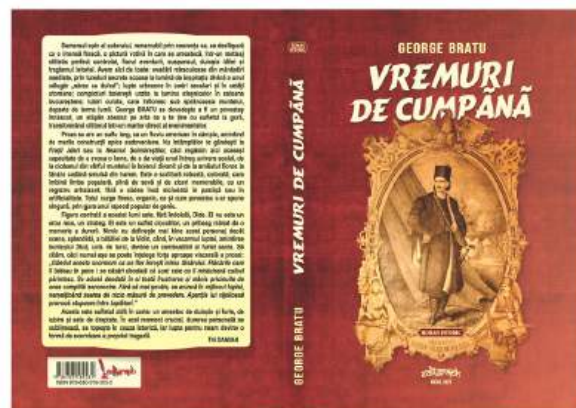
Romanul baladesc poate fi și basmic

Tudor CÎCU

Scris într-o ținută de mare povestaș, romanul „*Vremuri de cumpănă*” de George Bratu (apărut la ed. Editgraph/2025), este un imn baladesc închinat eroilor săi purtați în iureșul vremurilor tulburi ale Țării Românești, în perioada domniilor fanariote a anilor dinainte și după 1800 și ceva.

Romanul vine în o continuarea celorlalte două (*Trecătoarea* și *Poiana pribegilor*) pe care autorul le-a scris cu puțin timp în urmă. Fantezia sa rețopește acum, în cel de-al treilea roman care încheie trilogia dedicată haiducilor care se vântură prin toate cele trei țări române sub domnia vremelnicilor domnitori fanarioți, într-un roman aproape basmic spre baladesc. Pe tot parcursul lecturii cititorul trăiește un adevărat scenariu derulat cinematografic.

Autorul se rupe de realismul și amprenta vremii, spre a nara o poveste condusă într-un teritoriu ca de basm, așa cum am mai întâlnit în „Săptămâna nebunilor” lui Eugen Barbu. Dar aici, dovedit în cele din urmă, numai al lui, pentru că povestea din „*Vremuri de cumpănă*” nu este Terra pe care istoria pământească o descrie, ci o variantă pământească a ceea ce ar fi putut să fie, în care detaliile descrierilor de epocă și întâmplările prin care trec eroii

cărții, sunt trăiri firești surprinse în situații aproape imposibile de imaginat. Tărâmul în care autorul își poartă eroii prin poarta autenticității unor fapte posibile, are ceva din frumusețea enigmatică a lumilor și istoriilor cântate de popor în multele sale doine, balade și cântece.

Autorul George Bratu se situează pe aceeași poziție cu cititorii săi, atunci când își scrie romanul, ca și cum e o nevoie continuă de poveste în desfășurarea lui. Pe tot timpul lecturii impresia mea de lector al romanului a fost aceea a înțelegerii că, deși realitatea e greu de tradus doar prin realism, avem nevoie de fantezie ca să exprimăm ceea ce trăim alături de eroii noștri. Cu alte cuvinte,

narațiunea de față este o scriere curată, visând uneori și lucruri pe care nu avem cui le povesti. Dar, când visul iese din acuarela cuminte a zilei, ne putem și noi întreba cum simte cititorul acestui poem-basmic țesătura misterului urzit pe parcursul celor 40 de capitole, când mai degrabă pare a se situa prizonier într-un labirint tare încâlcit printre cuvintele rămase să-i descifreze o lume marginală a epocii demult apuse și care se furișează infinit printre nuanțe.

Dar, ca în orice narațiune oniric-vizionară, scrisă în transă realistă, avem aici și tabloul complet al superimaginației autorului; unul care acceptă secvențe halucinante, mai curând unindu-se cu perspectiva reală a unui „ferestre” prin care privim viața într-o notă fantastă. Romanul întrunește toate ingerințele unei proze care te ține captiv în desfășurarea episoadelor la care participă personajele sale: are acțiune, neprevăzut, suspans în desfășurarea evenimentelor, imaginație deosebită în a-și conduce eroii prin cele mai neașteptate situații, precum și personajele fără de care un roman n-ar ieși în evidență la prima lectură. Și printre aceștia să amintim doar câteva: tânărul Dide, căpitanul Crăcea, frumoasa copilă Dochîța (cea înzestrată cu iubire și inteligență, alături de tovarășele sale Ilinca și Florica), apoi haiducul Radu și legendarul Iancu Jianu, pandurii de seamă Mircea și Tănase și nu în ultimul rând slugerul Tudor.

Scriindu-și romanul, George Bratu a înțeles că nimic nu este în afara cuvântului lui Dumnezeu, nici bucuria, nici lacrimile, nici măcar atâtea aparențe care ne-ar arăta că suntem fericiți, că ele nu sunt de ajuns să știi că nu mai ai nevoie și de izbânda eroilor, iar naratorul povestaș o simte și o transmite și cititorului, care odată cu autorul se simte participant la poveste și el. De aceea spunem: povestea scrisă este un produs al vremurilor trăite. Depănată astfel (aproximativ ca pe un basm), povestea are sens atâta timp cât spunem povești pentru a

trăi. După ce și-au spus povestea și oamenii pleacă dintre noi, povestea lor rămâne, dar nimeni nu se mai întoarce la fel. Iată un tâlc bine conturat de George Bratu prin scrierea celui din urmă episod al trilogiei sale. Dacă am revedea scenariile, ca la o derulare cinematografică, am constata că suntem undeva la granițele dintre nostalgii și dureri lăuntrice, acolo unde am și pierdut cheia cu care visam odinioară să descifrăm sensul la toate. La „poiana pribegilor”, unde își făcuseră sălaș fugarii noștri (eroii din romanul „Poiana pribegilor”), un sol trimis de Tudor Vladimirescu le aduce vestea că Tudor îi vrea în oastea lui pentru o misiune urgentă, îndrăzneată. Auzise de faptele lor avute cu turcii în bătălia de la Radovanu. Cei doi viteji, Dide și Crăcea, își lasă logodnicele la stâna din poiană, pe Ilinca și Dochîța, și pornesc pe urmele pandurului care le adusese vestea. Popasul la mănăstirea Tismana le oferă tuturor, atât acțiune, suspans dar și neprevăzut în a fugi din calea puterii care le luase urma. De aici, ajung la un han al lui Toma unde îl întâlnește pe slugerul Tudor care le încredințează misiunea de a iscodi ținutul bulgăresc și cetatea Vidinului a lui Pazvantoglu și a le spulbera planurile de a ataca Oltenia, cum se auzea. Celor doi viteji li se alătură și omul de încredere al slugerului Tudor, nimeni altul decât Iancu Jianu. Cititorii vor fi prinși mai apoi, captivi cu totul, în bătălia Vidinului cu turcii și uciderea lui Pazvantoglu. Scenele întoarcerii pandurilor în capitala Băniei, cu cadănele salvate din haremul turcilor, sunt de o picanterie deosebită și pe alocuri încărcate de umor. La întoarcerea eroilor în Craiova participă și Dochîța, venită însoțită de Ilie tocmai din poiana pribegilor. Cum spuneam, scenele sunt derulate aproape cinematografic și mâna de autor-scenarist a autorului iese în evidență. Scrisă parcă din ambiția de a scrie precis și sobru, proza pare, mai departe de aceste întâmplări, ca o cronică a unor suferințe coborâte în infern. Unii

dintre pandurii eroi, mor crezând că pleacă dincolo cu sentimentul dreptății împlinite, dar suferința lăsată în urma lor e una ruptă din realitate și la fel de dureroasă ca viața, fiindcă scopul fiecărui autor este acela de a relata în așa fel încât să lase și personajelor să-și descopere propria identitate. Și acest lucru n-ar fi fost reușit fără finalul bine imaginat, ca urmare a unei istorii tragice petrecute pe timpul eteriei lui Alexandru Ipsilanti, cu soarta și destinul unui domnitor de calibrul lui Tudor Vladimirescu. Finalul romanului ne oferă o lectură dramatică, dusă într-o zonă de sensibilitate condusă cu greutatea cuvintelor, care îl implică și pe cititor, direct. În paralel cu scenele războinice se petrece și povestea de iubire dintre Dide și Dochița, iar sentimentul de perpetuă „cântare a cântărilor” (pe care ți-o dă povestea lor), poveste scrisă cu intermitențe și bătaii ale inimii, sunt constant legate la reverie cu lumea ființei iubite și doar cu ei doi prinși în furtuna iscată de o iubire ce încă mai răscolește ca o gheară ascuțită în carnea trupului. Nume de cântec este iubirea în vers dintre cei doi și, în roata vieții, ca într-o simfonie abia percepută prin fumul și focul bățăliilor, de la nostalgii, emoții, distanțe, despărțiri din vremuri pentru vreme, trăiri cu atâtea cuprinderi și înțeleșuri, cititorul este prins și el ca într-un dans al frumuseții vieții celor doi eroi. Pe scurt, am vrut să redau în câteva fraze doar povestea celui-care-scrie la masa de scris, spunându-vă că odiseea lui e una asemănătoare cu povestea lui Oedip cel urmărit de un destin al suferinței, atunci când ține în mîini un destin care nu acceptă că din suferință se va naște, poate, un timbru al speranței pentru eroii săi. Pe măsura scrierii acestor „întâmplări” posibile din viața eroilor săi, ficționalitatea s-a produs treptat, acumulând în mod gradual senzațiile, fiindcă povestea celui-care-scrie în singurătate drama vieții unor eroi deja purtați prin paginile volumelor anterioare, pornește de la reperele unei realități

identificabile. Autorul simte că la o anumită răspântie a drumului prin viață a eroilor lui, pare firesc a trăi, în poveste, pendulând prin amintiri, când în trecut, când în prezent. Și firesc, aceste incursiune printre amintiri, sunt scrise, în singurătate, la masa de scris, cu farmecul unei penițe înmuiată în apele sufletului. În timbru pregnant autoreflexiv fiecare prozator aspiră spre o contopire a contrariilor despre oferta destinului. Astfel, romanul-basmic are mai curând, ca trăsătură, acea tendință sau dorință de a istorisi firesc și a puncta doar frumusețea narării directe, chiar și într-un vis imaginar. Uneori a căuta o interpretare a faptelor care au condus la scrierea unui roman baladesc, pornind pe urmele unor eroi factici care au scris istoria acestui neam, e ca și cum ai căuta turme de iluzii în încâlcitul vis al istoriei. Așa cum tot o iluzie absurdă e să mă mint, acum, că n-aș fi vrut să vorbesc despre viață și iluzie în general. Tot o iluzie e tema despre care un poet spunea într-un vers c-ar fi ntâlnit iubirea pe traseul altui rost! Dar când simfonia de dragoste dintre Dide și Dochița începe ca o poveste, semn că și moartea poate fi învinsă - cum a mai fost - de ce n-ar încerca și autorul romanului, printr-o prelungire a unei nelipsite apetente pentru epic, să ne rețină suflul, până la sfârșit, pentru a afla un deznodământ fericit al celor doi eroi ai săi? Întrebarea pe care și-ar pune-o cititorul nostru e dacă și femeile pun la inimă astfel de turbulențe ale ființării noastre, ori ele îi împrumută, fără luptă, existența sau clipa fericită de-a relaționa cu ființa iubită? Citind astfel de gânduri, pe care eu ca lector de carte mi le-am pus la sfârșitul lecturii, ați putea crede că narațiunea basmică, ca joc și artificii, ne amintește de barocul poetic.

Numai că omul-care-scrie știe că rostul gânditorului aplecat asupra cuvintelor este să întoarcă viața și rosturile ei pe toate părțile. Ceea ce, lui George Bratu, i-a reușit.

PORTRETE LITERARE

Memoria literară și ecurile lui Mircea Țuglea

Aida ZAHARIA

Există o taină a uitării care se strecoară între noi și cei care au fost cândva prezenți în lume prin cuvintele lor. Moartea unui autor nu este doar un eveniment biografic; ea marchează tranziția între prezența tangibilă și absența care devine terenul unde memoria se negociază, unde opera și mitul personal se întâlnesc. Privim autorii trecuți printr-o dublă lentilă: una a textelor care încă respiră pe hârtie, dar pe care adesea le lăsăm să se stingă, și alta a figurii lor idealizate, transformată în simbol al unei lumi pierdute.

Dispariția fizică nu garantează imortalitatea culturală. Mulți scriitori de valoare rămân în uitarea colectivă, iar cultura, prin selecția ei nemiloasă, decide cine va rămâne viu în memoria noastră și cine se va pierde în neînțelegere. Cititorul, criticul, comunitatea literară — toți participăm la acest proces de reținere sau pierdere. Și totuși, memoria poate fi un act de generozitate, un ritual de întâlnire cu cei care nu mai sunt, un dialog continuu între trecut și prezent.

În această zonă delicată a memoriei literare, moartea autorului adesea îi conferă o aură de sacralitate sau romantism. Omul devine simbol al unei experiențe estetice

pure, iar fragilitatea vieții sale se transformă într-o emblemă a geniului. Riscul este însă ca opera să fie redusă la mit, despuțată de contextul său istoric, politic sau social.

Prin urmare, lectura și cercetarea devin o „negociere cu uitarea”, o încercare de a conserva ceea ce este valoros și de a continua firul cultural pe care l-au țesut creatorii trecuți.

În acest spațiu al memoriei, îl readucem în atenție pe **Mircea Țuglea**, născut la 14 aprilie 1974, în Tecuci, și plecat prea devreme, la doar 43 de ani, printr-un tragic accident. Studiile sale l-au purtat de la Liceul „George Călinescu” din Constanța, la Facultatea de Litere a Universității Ovidius, până la bursa Herder la Viena și, în 2007, la titlul de doctor în litere, cu o teză dedicată

poetului Paul Celan.

Țuglea a fost poet, critic literar, publicist și profesor, un creator complet care a împletit reflecția critică cu lirismul.

Debutul său, *Proezia* (1996), i-a adus Premiul Festivalului „Poesis”, iar următoarele volume de poezie și critică literară — *Mircea Țuglea* (2001), *Paul Celan și avangardismul românesc. Reactualizarea sensului* (2007) și *Lirica lui Paul Celan și gândirea contemporană* (2013) — au demonstrat aceeași preocupare pentru sensul și forța cuvântului.

Dar Mircea Țuglea nu a fost doar scriitor sau critic; a fost animator cultural, fondator al cenaclului „Cenaclul de Marți”, redactor-șef al revistei *Tomis*, profesor care a transmis generațiilor nu doar cunoștințe, ci și pasiunea pentru literatură. Opera sa se înscrie într-un dialog permanent cu avangarda românească și cu literatura europeană, o încercare de a reactualiza sensul și de a menține viu firul culturii într-o comunitate care îl aștepta.

Poet, prozator și critic, Țuglea a știut să îmbine introspecția cu implicarea socială, contemplativul cu activitatea de formare a tinerilor. În textul său se simte reflexivitatea, interogația existențială, dorința de a recupera poetic ceea ce rămâne după „banchetul textualist”. În critica sa, relația cu Paul Celan devine un mijloc de a înțelege cum lirica hermetică poate dialoga cu gândirea contemporană, cum trecutul literar poate fi reactualizat, iar sensurile ascunse descifrate.

Privind astăzi spre Mircea Țuglea, învățăm două lucruri fundamentale: opera sa transcende moartea, dar nu este imună uitării, iar modul în care îl percepem reflectă nu doar valoarea intrinsecă, ci și grilele culturale și emoționale ale prezentului nostru. Memoria literară nu este pasivă; ea se negociază continuu, între uitare și rememorare, între venerare și reevaluare critică. Și, poate mai

presus de toate, ne reamintește că *cel ce dă uitării, va fi dat uitării*.

În acest sens, a-l citi pe Mircea Țuglea nu este doar un gest de respect, ci un act de reconciliere cu trecutul, un ritual de memorie și un mod de a menține viu ceea ce cultura și literatura ne-au lăsat în grijă.

Pentru a ne vindeca de uitare, mi-aș dori să găsim voința și resursele necesare pentru a nota în calendar o zi dedicată poezilor și scriitorilor care nu mai sunt. **O zi pentru cei care ne-au dat cuvântul.**

O zi care să fie atât comemorativă, cât și inspirațională, stimulând lectura, reflecția și implicarea comunităților noastre. Această zi ar putea deveni un ritual anual de memorie, în care vocile trecutului să revină printre noi, să ne amintească de puterea cuvântului și a creației.

Ne-am putea întâlni în spații publice — parcuri, biblioteci, școli — pentru a citi poezii sau fragmente din operele autorilor decedați. Studenții și tinerii ar putea participa la recitaluri de poezie, citind texte ale celor trecuți în eternitate. Orașele ar putea fi animate de maratoane literare: 24 de ore dedicate lecturilor continue, unui autor sau unui grup de autori, pentru ca memoria lor să nu rămână doar în pagini prăfuite.

Expozițiile ar putea fi redefinite: fotografii, portrete, manuscrise ale scriitorilor și poezilor locali sau naționali să umple spațiile publice, iar cronologia vieții și operei lor să fie afișată pe panouri, în parcuri, pe trotuare sau în fața cafenelelor și ceainăriilor. Imaginați-vă un banner stradal sau un altfel de hashtag: „Astăzi citim un autor trecut în cosmic”, care să invite trecătorii la o întâlnire neașteptată cu literatura.

Mi-aș dori să văd bisericile luminate pentru o zi de lumânările aprinse în amintirea făuritorilor de carte plecați dintre noi, un gest simplu care să transforme spațiul comun

într-un sanctuar al memoriei literare.

O astfel de zi ar fi mai mult decât comemorare: ar fi un gest colectiv de recunoaștere, un ritual anual care să ne amintească că cei care ne-au oferit cuvântul și gândul nu trebuie să fie uitați. Memoria literară nu este pasivă; ea se construiește, se cultivă și se împărtășește. Iar printr-o zi dedicată poeziei și scriitorilor trecuți, putem păstra vii vocile celor care ne-au învățat să citim și să ne gândim.

Cine știe? Poate într-o astfel de zi ne vom vindeca de ne-uitare!

Belle époque

Mircea Țuglea

De la o vreme iubesc și beau bere,
cronicănesc cu amicii și,
c-o durere ipocrită, la mine mă
uit, sunt încă tânăr, somnul îmi place când
visele năuce, strălucitoare, pocnesc ca
șampania – n zori,
de la o vreme, o Belle Époque.
Cred că semăn și eu într-un țel cu artistul
ăla tânăr din Veneția
cu ape, înot serile voinicește prin mare,
pe strada gagici rujate
și strânse-n colanți îmi
zâmbesc șăgalnic din colțul capului, și
chiar ție uneori îți văd,
privind peste umăr întrebător,
umbra izbindu-se de luciul vitrinelor.

Să nu uit: de la o vreme mă plimb zilnic
pe bulevardele lungi și împănate cu stâni și
brâni și castani,
ca printr-o amintire a ta, ascult muzici
noaptea,
mângâind trupul tău imaginar cu
fiecare gând inocent și fiecare mădular.

De la o vreme îmi cresc țepi în obraz, și
scutur din
pletele pe care nu le mai am,
iar din geam păsările-și fac semne

și râd de mine că sunt tot tânăr
și-n camera mea încă dezmiard fantasma
dulce a ta.
Scriu și citesc, beau bere.

De la o vreme, iubesc.

Terasa colonadelor (fragment)

Mircea Țuglea

(...)

Am văzut ochiul lui Cărtărescu privindu-ne
răutăcios, din
cerul verde, frumos ca o reclamă,
al Levantului și deasupra Constanței,
plutind, o uriașă vată de zahăr
pufoasă, de îngeri și pescăruși,
l-am văzut pe J. Alfred în concert la portul
Tomis,
și soarele cum
cădea ca o minge de baschet în mare.
Am văzut stelele calde, aurii,
pe mine vorbindu-i Amaliei
în camera ei ireală, cu poze și draperii.
Da, m-am văzut pe mine, dar n-am înțeles
nimic din dragoste
și existență; niciodată nu voi înțelege ceva.

Trec des pe la terasa colonadelor, căci sub
bolta de viță
din părul tristeții flutură-ncet o șuviță.

Aforisme

Ioan Fărcășanu

Primăvara natura îmbracă haina de mireasă prin pomii înfloriți și ne invită la nuntă ca mai târziu să ne bucure cu roadele ei.

* * *

Femeile reprezintă creația la superlativ a divinității, fiindcă generează viață și astfel devin nemuritoare.

* * *

Istoria este jurnalul vieții zbuciumate a strămoșilor tăi, care s-au stabilit pe aceste meleaguri, le-au apărat cu prețul vieții a zeci de generații și au făcut posibil ca tu să te naști în acest loc.

* * *

Din sângele vărsat de eroii noștri pe câmpurile de luptă răsar, în fiecare primăvară, flori roșii de mac pentru a ne reaminti de jertfa lor supremă.

* * *

Se uită adesea aportul deosebit al mamelor în devenirea lor ca oameni a marilor personalități a omenirii.

* * *

De multe ori eșecurile te catapultează spre victorii.

* * *

Apărut cândva în negura istoriei, furtul n-a dispărut din viața omului, ci îl găsim prezent și în zilele noastre, când cunoaște o înflorire fără precedent.

* * *

În proiectele pe care ți le propui pentru viață, important este întotdeauna primul pas.

* * *

Nu te baza niciodată pe sprijinul celui care spune că te ajută dar nu o face, ci pe cel care fără să-ți promită ceva, îți stă alături în toate împrejurările.

* * *

Norocul e un hazard al destinului.

* * *

Omenirea ar fi avut mai puține războaie dacă cei din fruntea statelor, care hotărâu declanșarea lor, ar fi participat efectiv la lupte.

* * *

O melodie poate să placă sau nu, în funcție de disponibilitatea sufletească, preferințele și pregătirea muzicală a ascultătorului.

* * *

Nimic nu este bun, nimic nu este rău, totul depinde de perspectiva din care privești lucrurile.

* * *

Un bun exemplu al iubirii locului de baștină ni-l oferă păsările călătoare care în fiecare primăvară se reîntorc la cuiburile de la care au plecat.

* * *

Pentru un emigrant, oricâte bogații ar fi acumulat în străinătate, acasă va însemna întotdeauna țara în care s-a născut.

* * *

Aforismul este cântecul de privighetoare al spiritului, care te cucerește de la primele acorduri și-ți înalță sufletul spre cele mai înalte culmi.

* * *

Omul, această ființă plăpândă, care abia-și poartă umbra prin vicisitudinile istoriei, va supraviețui, oare, unui eventual conflict nuclear?

* * *

Copiii sunt lacrimile din rugăciunile stăruitoare ale părinților, adresate divinității, ca să le îngăduie să lase un semn al trecerii lor pe pământ.

* * *

În orice activitate umană există posibilitatea de a face bine sau rău; depinde de conștiința fiecăruia.

* * *

Într-o viață echilibrată un om pendulează între bine și rău, între bucurii și tristeți, între împliniri și dezamăgiri: important este să-și păstreze cumpătul și să nu se lase copleșit de niciuna din aceste stări.

* * *

O bibliotecă este o catedrală a culturii; cărțile din patrimoniu constituie un nestemat tezaur al spiritualității umane.

* * *

Chiar dacă pare neverosimil, provizoratul rămâne cel mai sigur definitivat.

* * *

Într-o bibliotecă nu te poți simți singur niciodată: îți sunt alături prietenii tăi dragi, scriitorii care prin cărțile lor ți-au lăsat o parte din suflet să-ți înfrumusețeze zilele.

* * *

Medicina este una din cele mai nobile îndeletniciri de ajutorare a ființei umane; dacă ai o chemare lăuntrică care te îndeamnă să-ți alegi această specialitate, nu ezita și astfel viața ta va fi plină de satisfacții.

* * *

Limba este o țară fără delimitări geografice în care toți oamenii se înțeleg între ei, au origini comune, aceleași năzuințe și luptă pentru un țel comun.

Pe cerul fără margini

Andrei DERMENGIU

Rugă-n noapte

Pe cerul fără margini, lumini se înfiripă
Dansând cu-aceleași umbre ce
cântă-n infinit
Ce poartă-n taina nopții o tainica risipă
A visului ce-o clipă în mine s-a ivit.

Și vântul ca o rugă îmi mângâie obrazul,
Îmi șterge amintirea cu vechile iubiri.
În ochii mei răsare din nou
prin cer cuvântul
Ca dorul de lumină în nopțile târzii.

Și totuși mă întreb de ce-n adâncul meu
Rămâne nesfârșirea ca unui strigăt mut,
De parcă-n golul clipei
se-aude-un Dumnezeu
Ce-n mine își șoptește al lumii început.

Pe-al stinsului hotar sunt paznic fără glas
Și umbrele-mi îmbracă o haină de tăcere.
Nu știu de ce răsare în mine ce-a rămas
Din noaptea care țese o veșnică durere.

Dar dacă totul arde și-n fumuri se destramă
Aș vrea să-mi fie pașii pierduți
în drumul drept,
Să-ngenunchez la Tine,

la margine de teamă
Că poate-ntreaga viață nu am trăit, ci
aștept...

Amor litterae

Pe când stelele-și coboară ochii palizi
peste lume
Eu veghez printre ruine și prin templele fără
de nume,
Căci iubirea mea, o umbră, se destramă-n
vânt și ceață
Peste mările uitării risipindu-se-n prefață.
Ca un vis de-argint se stinge, ca o rază-n
miez de noapte
Și din tot ce-a fost odată, doar ecouri
sună-n șoapte...

Am iubit-o, da, odată,
ca un Zeu născut din spume,
Printre marmuri și coloane, printre temple
fără nume,
Eu eram un rege tainic, tu regina fără tron,
Eu purtam cununi de gânduri,
tu visai sub un blazon.
Dar Olimp a fost ruină și-am căzut ca
Troia-n flăcări
Și din templul tău, femeie,
imi cântam taina rugării!

Lună albă, lună rece,
 peste vremi fără hotare,
 Tu străbați aceeași cale,
 peste inimi visătoare
 Și în mii de seri albastre,
 pe același cer de veacuri
 Luminezi aceleași patimi ce sfârșesc în
 umbre... fleacuri.
 Câte Rome înălțat-au, câte sfinte cariatide?
 Și sub raza ta de aur câte visuri mor cu tine!
 O, voi zei ce-ați fost odată, pe-nălțimi de
 dor străbune,
 Unde-s harpele din Delphi?
 Unde-i marea-n rugăciune?
 Unde-i sufletul ce plânge, ca o frunză
 prinsă-n vânt?
 Toate-au fost, dar ce rămâne?
 Praful lumii pe pământ!
 Nici zeița ce în noapte preschimba
 izvoare-n aur,
 Nici eroii în lancee n-au oprit acest tezaur.
 Timpul rece, timpul negru,
 ce sfârșimă, ce zdrobește,
 Ce ridică mari imperii și-n ruine le coboară,
 El m-a smuls din visul dulce ce-ntr-un colț
 de cer plutește
 Și-a lăsat în locu-i umbra unor vremi ce nu
 mai zboară.
 Câte inimi frânt-n lume
 îți rostesc același nume,
 Câte guri te blestemarkă că vii blând
 și pleci în fum!
 O, iubire! Tu, regină peste vise pământene
 Tu, ce porți pe-a tale buze
 farmec dulce și blestem,
 Unde-i glasul tău de aur ce prin nopți
 chema sirene?
 Unde-i zeul ce te cântă, naufragiat suprem?
 Ești asemeni Romei mândre,
 ce se prăbușea sub spadă,
 Sau precum un dor de veacuri ce-a murit
 fără să cadă.
 O, vezi tu sfintele ruine?

Sunt castele de-altădată,
 Sunt cetăți ce-au fost odată
 ale dragostei palate.
 Și prin ziduri, vântul serii poartă-n taină
 blânde șoapte
 A iubirii ce în vreme s-a pierdut adânc,
 etern.
 Căci așa, din timpii aspri,
 în genuni de întuneric
 Cad iubirile din lume, ca un vis întors,
 feeric.
 Ce rămâne din sărutul ce ardea ca focul
 sfânt?
 Ce rămâne din privirea ce în noapte-avea
 cuvânt?
 Umbre, frunze risipite, pași pe-o cale fără
 soartă,
 Vântul serii și nisipul ce sub lună se deșartă.
 Și pe când sub ochii vremii toate pier și mor
 pe rând,
 Lumea-și naște iar iubirea, din amorul
 sângerând.

 Iar sub luna ce veghează peste mărele visării,
 Călători fara de nume plâng pierduți în
 umbra zării
 Și murmură peste ape, printre temple
 surpătoare:
 „O, iubire! Tu, regină!
 Cine poate să te-omoare?”

Kiki traduce...

Soarele dansează deasupra grădinii mele

Carmen ANDREI

Laurent Bayart, *Le soleil danse sur mon jardin*, Paris, Éditions Maïa, 2025

J'AI LA TÊTE DANS LES NUAGES

«La tête dans les nuages en un désir de ciel bleu. Envie d'écrire et de fixer des mots sur cette feuille azurée. Littérature de voyage. Littérature volage. M'évader dans les silences de l'instant. Échappée belle sur la crête d'un cumulus comme une bulle de savon ou une éponge de coton. Des oiseaux en porte-plume volant, passent devant ma fenêtre et dessinent un ballet de circonvolutions en batifolant avec le vent. Jeu de marelle à la craie de cirrostratus sur le goudron des nuées. Peut-être y percevrai-je Jonathan Livingston le goéland ? Une cigogne à la recherche d'un nid sur le clocher d'un village ? Ou quelques oiseaux fous se prenant pour des avions à réaction ?

Je me nourris de ce ciel qui m'offre sa sérénité bleue.

Ma tête se trouve dans les nuages. Je suis ivre de bulles d'oxygène.

Et, n'allez pas chercher le soleil, je l'ai volé pour le fixer dans la grande penderie de mon cœur !

J'ai chaud de tant aimer le monde à ma fenêtre... » (p.13)

Soarele dansează deasupra grădinii mele

Laurent Bayart

MI-E CAPUL ÎN NORI

Capul mi-e în nori, cu dorința unui cer albastru. Poftă să scriu și să fixez cuvinte pe această foaie azurie. Literatură care călătorește. Literatură care zboară. Să evaderez în tăcerile clipei. O fugă frumoasă pe creasta unui nor cumulus, ca o bulă de săpun sau un burete din bumbac. Păsări-penișe ca din penare trec zburând pe la fereastra mea și desenează un balet de învolburări, zbenguindu-se dimpreună cu vântul. Un joc de șotron, tras cu cretă de cirostratus, pe asfaltul norilor. Poate că voi zări acolo pe Jonathan Livingston, pescărușul? O barză în căutarea unui cuib pe clopotnița unui sat? Sau câteva păsări nebunatice care se cred avioane cu reacție?

Mă hrănesc din cerul acesta care-mi dăruiește albastrul lui senin.

Capul meu se află în nori. M-am îmbătat cu bule de oxigen.

Și nu căutați soarele, fiindcă l-am furat ca să-l prind în marea garderobă a inimii mele!

Mi-e cald de atâta dragoste purtată lumii de la fereastra mea...

IVRESEE DE LA LUMIERE

«Ivresse de cette lumière qui semble sortir de mon âme pour aller parler aux étoiles et au drapé de l'azur. La prière est une échelle qui vous fait escalader les nuées, dans le chuchotement du parler-bas. Confidences à l'indicible et à l'Amour que l'on invoque avec foi. Là, j'aime parler à nos anges gardiens et aux archanges qui se cachent à la lisière de nos silhouettes, dans cette partie féconde de l'invisible psalmodiant les instants de l'essentiel.

Que se cache-t-il donc derrière le tabernacle de nos paroles, dans cette chapelle où un autel s'est dressé à l'aune d'une croix ?

La flèche de mon cœur chante une liturgie d'espérance. Renverser les montagnes pour y pétrir un nouveau soleil à l'horizon.

Il suffit parfois d'y croire de toutes ses forces pour que le monde devienne plus beau et qu'il s'habille de lumière.

Derrière le timon d'une flèche d'église, un soleil chante la gloire du ciel. L'œil de Dieu se glisse dans la paupière d'un nuage. » (p. 20)

LE BONHEUR EST DANS L'INSTANT

«Le bonheur est dans l'instant qui palpite en nous. Secondes que l'on savoure tel un doux nectar de félicité.

Se nourrir de ce moment, le faire durer comme une goulée de vin que l'on garde précieusement dans la gorge et qui nous exalte – encore longtemps - de ses saveurs. Le bonheur est dans l'instant qui nous enchante de ses lentes palpitations en mille exaltations. Goûter un peu de cette éternité que l'on pose au creux de sa paume.

Le temps joue son aubade sous nos fenêtres. L'horloge est musicienne et la

BEȚIA LUMINII

Beția acestei lumini care pare să iasă din sufletul meu ca să meargă să vorbească stelelor și faldurilor azurului. Rugăciunea este o scară ce te face să te urci pe nori, cu glasul care șoptește, încetîșor. Confidențe adresate nespusului și Iubirii pe care o invocăm cu credință. Acolo, îmi place să vorbesc cu îngerii noștri păzitori și cu arhanghelii care se ascund la marginea siluetelor noastre, în această parte fertilă a invizibilului care psalmodiază clipele esențialului.

Ce se ascunde oare în spatele tabernacolului cuvintelor noastre, în această capelă unde un altar s-a înălțat în lumina unei cruci?

Săgeata inimii mele cântă o liturghie a speranței. Să răstorni munții ca să frământă un nou soare pe linia orizontului.

Uneori e de-ajuns să crezi în asta cu toate puterile ca lumea să devină mai frumoasă și să se îmbrace în lumină.

În spatele vârfului unei turle de biserică, un soare cântă mărirea cerului. Ochiul lui Dumnezeu se strecoară în pleoapa unui nor.

FERICIREA SE AFLA ÎN CLIPA PREZENTĂ

Fericirea se află în clipa care palpita în noi. Secunde pe care le savurăm asemenea unui nectar bun de fericire.

Să ne hrănim din acest moment, să-l prelungim precum o înghițitură de vin pe care o păstrăm cu grijă în gât și care ne exaltă — încă multă vreme — prin aromele sale. Fericirea se află în clipa care ne încântă prin palpațiile ei încetinite, în mii de exaltări. Să gustăm puțin din acea eternitate pe care o așezăm în căușul palmei. Timpul își cântă aubada sub ferestrele noastre. Ceasul e muzician, iar tichetul lui, un metronom.

tocante métronome.

Le bonheur est dans l'instant qui ne connaît ni les albums photos vintage, ni le rétroviseur, ni les agendas qui projettent leurs rendez-vous furtifs sur les jours à venir, et encore moins la conjugaison au temps futur. Le bonheur est dans l'instant à ne pas pouvoir se tenir dans le cercle de la craie. À respirer les alvéoles des poumons jusqu'à s'enivrer. À rester sur ce banc, à l'image d'un vagabond/ vieillard dépouillé de ses mouvements. Ivresse de la minute présente qui s'écoule comme du sable de nos mains tendues. Regarder le ciel et ses cohortes de nuages. Observer une étoile vous glisser un clin d'œil complice.

Le bonheur est dans l'instant. Ceux qui ne font que courir volent les graines des oiseaux dans leurs becs, et dérobent l'alizé qui pousse les ombres blanches tutélaires en coton dans l'azur. N'attendre rien d'autre que la grâce de l'éphémère.

Puis, écrire sur le sable avant que tout ne s'efface à jamais, l'ardoise magique comme un télécran d'enfant nous faisant passer de l'autre côté de l'instant...

Il n'est désormais plus temps. » (p.24)

VOYAGE DANS MON JARDIN

On le savait depuis longtemps: le monde (et la mode) est à la gesticulation tous azimuts. L'instantanéité a pris le pas sur la nonchalance et la distance.

Nos contemporains ne tiennent plus en place. Pendant que je vous écris ce petit billet, chaque seconde 158 personnes sur cette planète embarquent dans un avion. Les terminaux d'aéroport, les gares et les autoroutes sont devenus des artères où grouillent une population de faux-bourlingueurs qui, à défaut de voyager, se déplacent d'un point à un autre, « mitraillant

Fericirea se află în clipa care nu se află nici albumele cu fotografii vintage, nici în oglinda retrovizoare, nici în agendele care proiectează întâlniri fugare peste zilele ce vor să vină, și cu atât mai puțin conjugarea la timpul viitor. Fericirea se află în clipă, incapabilă să rămână trasată în cercul de cretă. Să respirăm prin alveolele plămânilor până la beție. Să rămânem pe această bancă, asemenea unui vagabond sau bătrân încetinit în mișcări. Beția clipei prezente care ni se scurge ca nisipul prin palmele întinse. Să privim cerul și cohortele lui de nori. Să surprindem o stea care vă face o ocheadă complice.

Fericirea se află în clipa prezentă. Cei care nu fac decât să alerge le fură semințele păsărilor, chiar din cioc și șterpelesc alizeul care le duce în azur umbrele albe, ocrotitoare, de bumbac. Să nu așteptăm nimic altceva decât grația efemerului.

Apoi, să scriem pe nisip înainte ca totul să se șteargă pentru totdeauna, tabla magică asemenea unui ecran de copii, făcându-ne să trecem de cealaltă parte a clipei...

Nu mai avem timp de acum încolo.

CALATORIE ÎN GRADINA MEA

Se știa de multă vreme: lumea (și moda) gesticulează în toate direcțiile. Instantaneitatea a luat locul nonșalanței și al distanței.

Contemporanii noștri nu mai pot sta locului. În clipa în care vă scriu acest mic bilețel, în fiecare secundă 158 de oameni de pe această planetă se îmbarcă într-un avion. Terminalele de aeroport, gările și autostrăzile au devenit artere în care forfotește o populație de pseudo-hoinari care, din lipsă unei călătorii cu adevărat, se deplasează de la un punct la altul, „mitraliind” peisajul

» le paysage avec leurs iPad ou iPhone (plus besoin de l'appendice d'un appareil photo, votre mobile est multifonctions !). Le culte du voyage est devenu obsessionnel et la littérature foisonne de récits de baroudeurs lambdas, sacs au dos, qui s'en vont avec leur barda (ils vous dresseront, dans l'annexe de leur bouquin, la liste des objets incontournables à emmener !) à la conquête du vaste monde. Ces semelles orthopédiques de la bourlingue prendront bien soin – tout de même – d'être souvent reliées à la civilisation par le biais de leur GPS et de leur téléphone, après avoir contracté une solide assurance rapatriement, non sans avoir trouvé aussi quelques sponsors afin de floquer leur tee-shirt d'une marque de lessive... Voyager toujours plus blanc avec...

Pour ma part, sédentaire (qui reste assis), j'ai choisi la terra incognita de mon jardin. Ainsi, lorsque je m'y rends (car c'est une façon de voyager), je découvre et m'émerveille de la vie paisible de mes plants, mes fleurs et mes arbres fruitiers. Et puis, souvent, lorsque je « besogne » la terre, quelques mésanges, pies et rouges-gorges viennent me tenir compagnie en me donnant des nouvelles des nuages et du ciel, via les branches des arbres qui sont un peu leurs terminaux d'aérogares. Oui, je me régale et me délecte, jardinier sédentaire, enfin pas tant que ça... Souvent, des passants s'arrêtent pour me faire la conversation. Jardiner, c'est réinventer l'humanisme des rencontres. Cocasse même, l'autre jour, un cycliste-voyageur avec ses grosses sacoches fixées à son biclou est venu m'accoster pour me demander la route à suivre : le bourlingueur en chambre à air voulait traverser les pays de l'Est pour se rendre en Asie, et – petit clin d'œil du destin – le pérégrin est venu tamponner son passeport à la douane verte de mon jardin.

cu iPad-urile sau iPhone-urile lor (nu mai e nevoie de niciun apendice, de aparat-foto, telefonul mobilul este multifuncțional!). Cultul călătoriei a devenit obsesional, iar literatura abundă în relatări ale unor aventurieri de rând, cu rucsacul în spate, plecați cu tot calabalâcul lor (vă vor pune, în anexele cărții, lista obiectelor indispensabile de luat cu voi!) în cucerirea lumii largi. Aceste tălpi ortopedice ale hoinărelui vor avea grijă – totuși – să rămână deseori conectate la civilizație prin GPS și telefon, după ce și-au făcut o asigurare solidă de repatriere, nu înainte de a-și fi găsit câțiva sponsori ca să-și imprime pe tricou o marcă de detergent... Călătorește mereu mai alb cu...

Cât despre mine, sedentar (adică cel care rămâne așezat), am ales terra incognita din gradina mea. Astfel, când merg acolo (căci e și aceasta o formă de călătorie), descopăr și mă minunez de viața liniștită a plantelor mele, a florilor și a pomilor fructiferi. Și adesea, când „trudesc” cu pământul, câțiva pițigoi, coțofene și măcăleandri vin să-mi țină companie, aducându-mi vești despre nori și despre cer, prin crengile copacilor care sunt puțin terminalele lor aeriene. Da, mă desfăț și mă delectez, grădinar sedentar, deși... nu chiar atât de sedentar. Deseori trecătorii se opresc să stea de vorbă cu mine. A grădinări înseamnă a reinventa umanismul întâlnirilor. Deunăzi, un ciclist-călător, cu desaga bine prinsă de bicicletă, a venit să mă întrebe încotro s-o apuce: hoinarul pe roți voia să traverseze țările din Est ca să ajungă în Asia și — ca o scurtă ocheadă a destinului — peregriinul a venit să-și pună ștampila pe pașaport la vama verde a grădinii mele.

LE
SOLEIL
DANSE
SUR MON
JARDIN
LAURENT BAYART

Avec ce nouveau livre original, Laurent Bayart offre à ses lecteurs une généreuse ode à son jardin potager qui constitue une source de lumière et de verdure.

Le soleil danse sur mon jardin se veut être un hymne à cette terre qui enchante et féconde l'instant, pour offrir à l'être humain la plénitude et la jubilation de se retrouver en harmonie avec la nature. Découvertes journalières et rencontres qui embellissent son existence. L'écrivain reprend le proverbe chinois qui affirme que la vie débute le jour où l'on commence un jardin.

Laurent Bayart, né en 1957, a publié près de soixante-dix ouvrages dans de nombreuses disciplines. Il organise, avec ses amis musiciens, des animations littéraires et musicales dans les bibliothèques, médiathèques et autres lieux de rencontres. Il fête cette année son cinquantième anniversaire d'écriture (1975-2025), son jardin intérieur se mettant au diapason de son jardin potager...

Photographie de couverture :
Benoît Frensch

Photographie de l'auteur :
Claudia Windstein

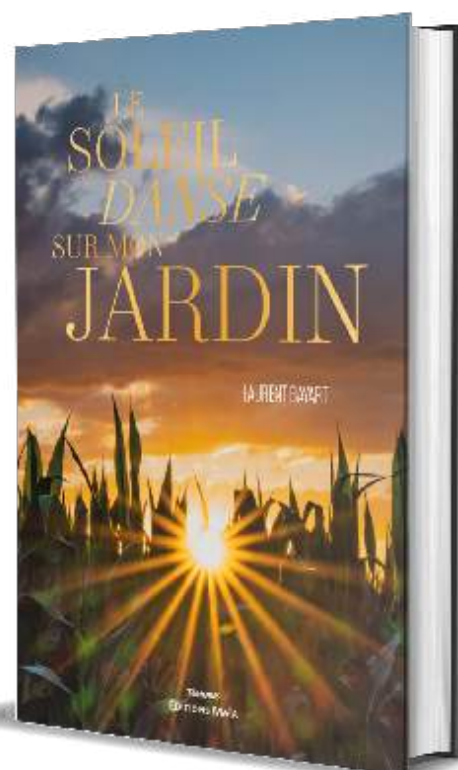
ISBN : 9791042519070

9 791042 519070

17 € TTC

www.editions-mala.com

Un voyage de mille lieues commence toujours par un premier pas affirme Lao Tseu, père du taoïsme et jardinier devant l'éternel ?

En tout cas, ce cycliste-bourlingueur est reparti de mon jardin avec le visa d'une laitue en guise de sauf-conduit, histoire d'aller faire du yoyo avec les kilomètres. Peut-être ma salade verra-t-elle l'empire du Milieu ? On peut toujours rêver ! Le sédentaire a toujours un voyage d'avance..." (p. 38)

„O călătorie de o mie de leghe începe întotdeauna cu un prim pas”, afirmă Lao Ți, părintele taoismului și grădinar prin vocație, poate?

Oricum, acest ciclist-hoinar a plecat din grădina mea cu viza unei salate drept permis de trecere, cu gând să drumul la kilometri. Poate că salata mea va vedea Imperiul chinez? Putem să visăm cât dorim! Sedarul are întotdeauna o călătorie înaintea celorlalți...

Actualitatea pentalogului universitar al lui Vasile Bogrea

Gheorghe FELEA

Vasile Bogrea constituie un etalon prin probitatea științifică și moralitatea personală. Cu toate acestea, la peste un secol de la moartea sa, s-a instalat o nedreaptă uitare, fapt ce ne determină să oferim câteva informații despre această marcantă personalitate a Clujului universitar.

Vasile Bogrea s-a născut la 26 septembrie 1881, în comuna Târnauca, județul Dorohoi (astăzi în Ucraina). A urmat Facultatea de Litere și Facultatea de Drept din Iași (1902-1906) și, apoi, a audiat cursuri de filologie clasică la Berlin, cu profesori eminenți ai domeniului.

Are o carieră de lingvist și „filolog de excepțională rigoare”, poet și traducător, profesor universitar la Catedra de Limbi Clasice a Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (începând din anul 1919, fiind unul dintre profesorii întemeietori ai instituției), membru corespondent (din 1920) al Academiei Române.

Activitatea sa nu s-a rezumat doar la catedră; el implicându-se activ în culturalizarea mediului urban din Transilvania: a înființat, împreună cu alți colegi, Extensiunea universitară, împreună cu Sextil Pușcariu, a pus bazele Muzeului Limbii Române (1919) și ale Societății Etnografice din Cluj (1923).

A decedat prematur (8 septembrie 1926), la 45 de ani, într-un spital din Viena, în urma unei operații nereușite. Prin testament a transmis universității clujene un fond bogat de carte, o arhivă, precum și sume apreciabile de bani.

După stingerea din viață a lui Vasile Bogrea, Nicolae Iorga a scris: „A murit un om cum, poate, niciodată nu vom mai avea altul. Nația noastră a pierdut o comoară. Era cel mai învățat dintre români. Era un neîntrecut vorbitor și un profesor fără pereche. Era un caracter vrednic de vremile antice. Era, în suferința lui de atâția ani de zile, un sfânt.”

În raport cu înzestrarea sa intelectuală, opera științifică este modestă ca întindere. Cu toate acestea, „practic, contribuția lui V. Bogrea la etimologia (lexicală) românească este imensă, chiar dacă nu toate etimologiile propuse de el sunt într-un tot convingătoare.”

Totodată, opera sa științifică este inegală ca dimensiune, el publicând puțin, dar notorietatea sa era atât de mare în cercurile științifice, încât a fost propus pentru postul de profesor agregat (de latină la Facultatea de Litere) iar un an mai târziu, în 1920, a fost ales membru corespondent al Academiei Române. În calitate de universitar, în ultimii șase ani

din viață el a publicat peste 300 de articole, de zece ori mai multe decât în perioada precedentă. „Prinț al erudiției”, contribuțiile sale științifice au fost dense și variate, ele privind istoria limbii, lexicologia, etimologia, toponimia, antroponimia și folclorul.

Vasile Bogrea este important și pentru contribuțiile sale în domeniul eticii universitare. O aparentă modestă realizare, un cod moral de mici dimensiuni, cu numai cinci reguli, îl face mai actual ca niciodată.

Această realizare a sa o vom analiza în cele ce urmează.

Respectând regula marilor conștiințe morale, scrisul lui Vasile Bogrea era pe potrivă vieții sale, el fiind un „caracter pilduitor” și având „o fire de moralist” sau – cu alte cuvinte – „un strălucit exemplu al omului de o înaltă valoare etică, pentru care adevărul a fost o pasiune și sacrificiul o datorie”. Nu este atunci de mirare că la Bogrea era vizibil „fundamentul de o incoruptibilă etică al tuturor manifestărilor științifice și publice. În ceea ce privește sancționarea pentru abateri de la integritatea cercetării, era departe de a fi un Savonarola modern. Cei care l-au cunoscut îndeaproape au reținut că avea „ironia usturătoare cuvenită, îndreptată împotriva falșilor savanți, dar și cea iertătoare pentru cei care păcătuiseră de bună-credință contra unui adevăr științific”.

În afară de pentalog, creația lui Vasile Bogrea în domeniul eticii este redusă ca întindere; el mai publicând articole, aforisme și epigrame. Ele trebuie să fie cunoscute pentru că întregesc portretul său de moralist și întăresc principiile pentalogului universitar. Bunăoară, „un cuvânt, un gând plătește atâta cât plătește cel ce-l rostește.” Ironia lui devenea vitriolantă atunci când surprindea denaturări ale mediului

universitar: „Gravitația universală e un fleac față de gravitația universitară” sau „corpul didactic există: rămâne să se înființeze și spiritul”. Venerat de studenți, prețuit de colegi, Bogrea cochetează și cu mizantropia academică: „Mă-mpac cu toți colegii mei, / Pot zice ideal de bine: / O parte – nu vorbesc cu mine, / Ceilalți – eu nu vorbesc cu ei”.

Ilustrul filolog a conceput și un „pentalog universitar”, un veritabil cod moral în nuce. Acest mic cod de etică a fost „alcătuit pentru uz propriu” și, din câte cunoaștem, a fost publicat doar postum. El cuprindea, după cum îi spune și numele, doar cinci reguli esențiale pentru existența unei moralități în cadrul raporturilor din Alma mater. S-a oprit la acest număr și nu l-a dublat pentru a nu se face vreo paralelă nepotrivită cu Decalogul veterotestamentar. Textul pentalogului universitar al lui Vasile Bogrea este concis, formulat simplu și clar, fără echivoc: „1. Să iubești pe studenți. 2. Să nu iubești pe studenți. 3. Să știi ce spui, cum spui și cât spui. 4. Să nu uiți hotarele științei și ale minții tale. 5. Să nu uiți că, deasupra talentului și științei, este un lucru incomparabil mai mare: conștiința.”

1. Să iubești pe studenți!

Bogrea își iubea studenții și, la rândul său, era iubit de aceștia. Este cunoscut faptul că vocația pedagogică se înfășoară și se desfășoară în iubire. Eșecurile inerente în procesul învățării nu pot fi corijate superior decât prin bunătate, care vine din iubire.

Esențialmente, omul este o ființă care iubește, iar în cazul profesiilor vocaționale, cum este și cea de dascăl, iubirea este o condiție sine qua non a actului didactic. De altfel, fiecare student păstrează în mintea și în sufletul său imaginea iconică a câte unui dascăl. Respect deosebit se nutrește pentru cei care transmit știința de carte și dăruiesc afecțiune.

2. Să nu iubești pe studenți!

Formularea este șugubeață, jocul de cuvinte provocând probabil ilaritate atunci când primele două reguli sunt menționate succesiv. Probabil, Vasile Bogrea conștient de fascinația pe care o exercita vroia să se știe că nu îi căzuse pradă?!

Prin intermediul acestui calambur în legătură cu iubirea, autorul sintetizează, paradoxal, cele două dimensiuni care trebuie să caracterizeze raporturile unui dascăl cu studenții săi: afecțiunea față de toți și evitarea oricăror legături neprincipiale cu studentele. Această „regulă” trebuie privită astăzi într-un sens mai larg, incluzând deopotrivă persoanele de sex feminin și masculin, de o parte și de alta a catedrei.

„Ce păcat că între un bărbat și o femeie e așa de grea prietenia gândurilor! Dincolo de zidul formelor pândește primejdia trupurilor”, avea să scrie moralistul Nicolae Iorga. Cu mult înainte de consemnarea lui Vasile Bogrea, astfel de relații între participanții la procesul de învățământ nu au reprezentat o noutate, ca de altfel nici după aceea. În literatura de specialitate s-a remarcat însă că „interacțiunile romantice dintre studenți și universitari sunt invariabil complicate și periculoase și ar trebui abordate cu prudență”. Totuși, chiar dacă vorbim de persoane majore, trebuie evitate cu orice preț derapajele, indiferent de natura lor, accidentale sau provocate.

Motivele pentru evitarea unor legături prohibite prin regula a doua a pentalogului sunt mai multe. Dintre acestea, de exemplu, se pot reține: calitatea de mentor, presiunea datorată funcției, notării și a influențării ulterioare a carierei (prin recomandări etc.)

Într-o asemenea situație este posibilă antrenarea unei părținiri în ceea ce privește notarea la examen, adică un veritabil conflict

de interese. De aceea pentru garantarea imparțialității, Codul de etică al UBB reține că „examinarea de către un cadru didactic a unei persoane care îi este soț/soție, rudă până la gradul al III-lea ori cu care cel ce decide are o relație de afecțiune sau o relație contractuală cu excepția relațiilor contractuale de cercetare academică este de natură să creeze o impresie de favoritism în rândul celorlalți studenți”. Totodată, se reține a fi conflict de interese și alte situații în care imparțialitatea ar putea fi afectată de „relația de afecțiune”: decernarea unui premiu sau a unei distincții, scoaterea la concurs a unui post, încheierea unei relații contractuale, angajarea definitivă sau pe o perioadă de lucru experimentală a unui student. Prin sintagma „relație de afecțiune” este reluată, într-o altă formă și cu un conținut mai larg, a doua prevedere din pentalogul universitar al lui Vasile Bogrea.

Desigur, dacă „relația de afecțiune” dintre un student și un cadru didactic trebuie să genereze abținerea celui din urmă în cazul examinării, cu atât mai mult, „constituie încălcări ale obligației de integritate pretinderea sau acceptarea de favoruri de orice natură, inclusiv sexuală”.

În fine, oricât de rău famat ar fi un profesor, constituie o încălcare a principiului colegialității „formularea în fața studenților a unor comentarii cu privire la ținuta morală sau a unor aspecte ce țin de viața privată a unui coleg”. În cazul constatării unor fapte imorale care afectează universitatea, nu studenții reprezintă organismul abilitat să primească plângeri sau reclamații în acest sens, ci Comisia de etică a UBB.

Veaceslav Cușter și poezia suferinței

George LATEȘ

Autorul volumului de Poeme sud-basarabene, apărut recent sub sigla Editurii Sfântul Ioan, nu mai este un debutant într-ale lirismului, alte trei plachete anterioare (probabil și altele de care nu avem cunoștință) anunțând o voce poetică distinctă în arealul literar românesc. E un ucrainean, școlit acasă în limba română (chiar dacă oficialii îi ziceau și-i zic moldoveanească), cu lecturi clandestine din autori români, refugiat din fața unui război fratricid, declanșat de o putere militară oprinatoare, împotriva unui popor slav, de asemenea, pentru motive de înțeles până la un punct, dar greu de explicat și susținut prin derularea evenimentelor.

Latinii aveau o vorbă/dicton/butadă care a biruit veacurile, rezistând ca atare și înnobilându-se: „Inter arma silent musae!” un poet ține în mână condeiul și nu arma, dragă militarilor, nu însă și poezilor. Starea literelor românești din Ucraina e mult mai gravă decât cea din Basarabia propriu-zisă.

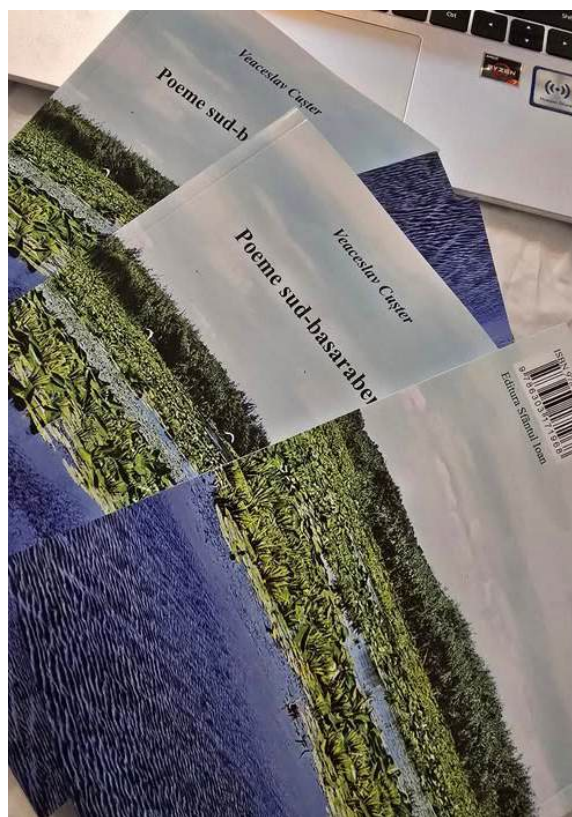
Când Mihai Cimpoi a scris și publicat O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia, a avut în vedere precaritatea surselor la îndemână, dar și situația etnică din străvechea Basarabie, aceeași pe care o invocă poetul recenzat prin sintagma „sud-basarabene”. Dacă în Moldova din stânga Prutului a fost posibil un fenomen

de rezistență culturală prin scris, în vechiul Bugeac, oprimarea etnică a urmărit anularea completă a identității românești. Școlile au fost obligate să treacă la predarea materiilor în limba rusă, apoi în cea ucraineană, cărțile românești din biblioteci publice sau private au fost interzise, publicațiile, puține și modeste, au mai apărut doar în regim de samizdat, altfel spus, intelectualii locului au avut de ales între oprimare și supraviețuire.

Cei dintâi au fost și sunt puțini, cei din urmă sunt mai mulți, uneori chiar mai oprimatori decât oficialii. În acest context kafkian s-a născut și s-a format copilul și tânărul Veaceslav, cel care în 2022, odată cu invazia rusească a avut de ales între glonț și condei. România i-a fost loc de refugiu, nu pentru că i-ar fi fost frică de moarte, ci pentru că o vocație poetică certă e mai utilă în vremuri de restriște pentru a ține aprinsă flacăra românismului într-un spațiu cultural ambiguu și paradoxal.

Am cunoscut nemijlocit Bugeacul lui Veaceslav de-a lungul anilor postdecembriști. I-am cunoscut profesorii de română din școlile rurale și de la Universitatea din Ismail, m-a fascinat Odesa veche și m-am implicat în crearea unui climat de colaborare instituțională în regiunea Odesa. Am spus-o răspicat colegilor și unii chiar s-au indignat: naționalismul Maidanului e de rău augur; poate că nu e chiar nazism, cum îi zic propagandiștii ruși, dar tot e nociv și periculos. Agresiunea armată a fost motivată față de acest exces naționalist, deși alte soluții, mai puțin distructive, erau la îndemână. În acest context turbulent s-a format și s-a afirmat poetul recenzat de noi, cu care suntem solidari și de aceea vibrăm la poemele sale. Scriind în limba română, i-am găsit, deocamdată, o filiație ce ne duce cu gândul la poezia primei etape lirice a lui Octavian Goga, cea pusă sub sigla „cântarea pătimirii noastre”. Nu e străin

nici de „bucuria și amarul” lui Coșbuc, de la care a împrumutat câte ceva din viziunea arcadiană, solară a acestuia. E cert că cei doi i-au fost formatori primari de limbaj poetic; oricum am judeca lirica sa, găsim, dincolo de oarecari naivități de metaforism, o voce, încă timidă, ce vrea să-și facă loc în peisajul liric românesc. De la volum la volum, vocea capătă pregnantă și substanță, uneori graba de a publica mult și fără o autocenzură suficientă îl defavorizează, dar nu îl și anulează ca vibrație distinctă. Se vede clar că a împrumutat câte ceva din militantismul poemat al lui Grigore Vieru și al celorlalți poeți chișinăuieni din perioada bătăliei lor pentru limba română și grafia latină a acesteia.

Considerăm volumul de un final de drum al liricului militant, a cărui voce, încă tânără, așteaptă un moment mai fast, ce merită ulterior o cronică evaluativă.

Împăratul Albastru și Împărăția sa

Alecsandra Ramona IGNAT

Ai pus o barcă în pustiu și ai împrejmuit-o cu apă. Ai înotat până la ea și înapoi pe mal, și iar până la ea și tot așa până când între tine și cer n-a mai rămas decât fâșia aceea îngustă de mare. Te urci în barcă. Domnești peste ea cu o mână de fier.

Vâslești cu mâinile goale, te taie curenții pe brațe și nu știi în ce direcție înaintezi. Stai pe loc. Vâslești. Lemnul de sub genunchii tăi provine de pe un tărâm african, smuls din pământ cu coarne de rinocer și adus până la tine pe spatele unui elefant. E o barcă mică, n-ai avut nevoie de prea mult. E o barcă mică pentru o lume mică, te gândești, și continui să dai din mâini. Pustiul e mare, însă, și marea e adâncă și între zenit și apă sunt doar vreo mie de nuanțe de cer.

Cer... cer un cer precum cel sub care m-am născut... și orizontul se preschimbă sub o ploaie de nori și de furtuni. Ți se umple barca cu apă până la brâu. Știi tu, mama ți-a zis că te naști într-o zodie bună. În poalele tale se adună perle și marea îți pune dantelă pe haine cu spuma ei. Se adună în forme delicate pe brațele tale care vâslesc. Se rupe și se țese singură la loc.

Cer... ai cere vâsle dar te-ar ține

doar în loc. Cer...ai cere pământ dar nu cunoști altul decât cel pe care l-ai făcut din lemn. Cer... ai cere pânze și vânt dar nu-ți vin în minte. Cer supuși... și apa se desface în două și te lasă să o privești până pe fund. Îți apleci capul peste bord și un clește uriaș ți-l prinde în strânsoarea lui. Taci, auzi de la o stea, taci, ai safire pe frunte și în păr ți se împletesc corali. Nu te doare, taci. Făclii pe cer dansează la încoronarea ta.

Ceri supuși și-ți dau coroană. Nu contează. Nu știi diferența. Te doare dar taci și, mândru, vâslești corabia-regat. Domnești peste ea cu o mână de fier. Dai ordine și legi. Le execuți căci, dacă nu, tot tu pedepsești. Domnești, vâslești. Domnești.

Joaca asta de copil te bucură o perioadă. Te plictisești, într-un final, și, într-o dimineață scoți brațele din apă și ți le ții la piept. Voința ta e un curent, îți spui. Și îți imaginezi că dacă vrei, barca se va deplasa de la sine. Nu de la sine... de la curent. Aștepți.

Apune soarele peste regatul tău când îți dai seama cât de pustiu îți e. Un soare roșu se prăvălește pe suprafața apei negre preschimbând-o în nuanțe de mov. Vânătați pe pielea mării. O bandajezi cu privirea până dinspre dimineață. Te bandajează ea cu brize reci. Valuri înalte doboară marginile bărcii, stropindu-te pe față și, cu privirea spre cer, îți spui că ești unsul lui Dumnezeu. Sunetul apei pe plăcile de lemn sunt aplauzele alaiului tău. Te contopești cu ele în timp și, într-o seară, înțelegi că nu mai știi unde se termină ele și începi tu. Sabia ta de sidef taie în tine încercând să te desprindă de apă, dar brațele tale sunt reci și sângele tău albastru umple barca până la genunchi.

Ai pus o barcă în pustiu și ai împrejmuit-o cu sânge. Apa sfințită ai terminat-o demult, ai pierdut-o în port când ai furat lemnul, ai vărsat-o pe tine absolvindu-te de vină, ai secăt-o din mare bând-o printr-un pai și ți-ai lăsat barca înfipă în nisip. Cere apă și-i dai sânge. Nu contează. Nu știe diferența. Sângele apă nu se face. Te doare dar taci și, resemnat, învârti în mână tăișul unui sceptru. Domnia ta domnește cu o mână de fier.

Aruncă-ți plasele pe cer, speră la pește. Cerul te va hrăni.

În visele tale vezi un cal. Copitele lui lovesc pământul ancestral al regatului

tău și-n vistropotul lui răsună mai tare decât valurile mării. Coama lui argintie ți se împletește printre degete, iar apa nu-ți mai ajunge niciodată până la glezne. Apa nu te mai ajunge niciodată. În visul meu...

În visul tău nu mai știi dacă barca-regat plutește pe apă sau pe cer. Nu mai știi dacă sceptrul e doar o bucată de lemn. Te apleci peste margine și vezi că pe fruntea ta coroana e doar un cerc de spumă. Vântul o spulberă și o adună și voința ta nu mai înseamnă nimic. Strigi și te zbați: auzi doar taci. Făclii pe cer se-adună la executarea ta.

Taci și ascuți: un tropot lung, de lemn. Copitele calului lovesc apa pustiuului tău. Ochii lui roșii ard ca doi sori la apus – luminează cerul. Când ajunge la tine înțelegi că te scufunzi. Sub privirea lui marea e limpede. Privește-te, auzi, și-n apă e doar o umbră de albastru.

Aristide Serfioți

(1828 - 1905)

Radu MOȚOC

Personalitatea doctorului **Aristide Serfioți** face o notă distinctă în galeria figurilor celebre ale Galațiului de odinioară.

Aristide Serfioți este de origine grec, născut în Hydra, la 20 iulie 1828, din părinții Maria și Chiriac Serphiotis, de confesiune ortodoxă.

A urmat cursuri elementare și Gimnaziul Regal din Atena, pe care l-a absolvit în anul 1846, după care a urmat Universitatea de Medicină „Ludwig - Maximilians” din Munchen – Germania. A obținut licența în 1851, cu teza „De cholera morbo”.

Fig. 1 Aristide Serfioți

Mai întâi a profesat în Austria, la Viena, iar în anul 1853 a venit în Moldova, stabilindu-se definitiv în Galați.

A intrat în serviciul armatei ca medic de batalion clasa I, în cadrul Garnizoanei Galați, la 5 ianuarie 1854.

În anul 1857, este numit medic șef al Spitalului Militar din Galați, cu grad de colonel. A lucrat și ca medic al „Spiridoniadei Gălățene”, unde s-a îngrijit de bolnavi până în 1901.

A obținut cetățenia română de la primarul Gheorghe P. Mantu, fiind în serviciul statului român de 11 ani.

Doctorul **Aristide Serfioti** este cel care i-a organizat întâia dată pe medicii gălățeni în „Societatea Medicală”, după modelul celei din București, fiind președintele ei în perioada 1868-1881.

A fost implicat și în activitatea de Crucea Roșie, una dintre marile acțiuni fiind cea de ajutorare a soldaților răniți în Războiul de Independență și a ținut piept unor grave epidemii.

Fig. 2 Spitalul Militar din Galați

Prin testament a instituit un premiu, aflat sub auspiciile Facultății de Medicină din București, care era în valoare de 40.000 de lei, fiind destinat celor mai valoroase lucrări cu caracter medical. Azilul de copii a primit prin același testament o importantă sumă de bani, iar Societatea Medicală din Galați și Biblioteca Liceului Vasile Alecsandri au primit cărți din biblioteca sa personală.

Fig. 3 Cavoul doctorului Aristide Serfioti

La recomandarea consulului francez, Henri Boyard, guvernul francez îl decorează pentru merite deosebite la 16 iulie 1869, cu „Legiunea de onoare”, iar „Societatea franceză de binefacere” din Galați îi acordă la 1 ianuarie 1880 o medalie omagială. A mai primit și alte decorații precum:

- Diplomă de Onoare din partea Comandamentului Militar al Atenei - 1844
- Ordinul „Coroana României” în grad de comandor – 1882 și de Mare Ofițer — 1900
- Ordinul „Steaua României” în grad de ofițer – 1878
- Ordinul rus „Sf. Stanislav” în grad de comandor - 1863
- Ordinul „Coroana Prusiei” clasa a II-a, oferit de regele Prusiei
- Ordinul turcesc „Medjidie” și Ordinul „Osmanie” din partea Imperiului Otoman – 1892
- Ordinul „Coroana de Fier” clasa a III-a din partea Austriei – 1865
- Ordinul „Coroana Italiei” în grad de Cavaler – 1872
- Ordinul „Mântuitorul” în grad de Cavaler din partea Greciei – 1874¹

Fig. 4 Casa Serfioți de pe strada Domnească din Galați

În anul 1878, doctorul **Aristide Serfioți** a cumpărat de la membrii familiei domnitorului Ghica moșia Calica, pe care se află actualul cartier Filești din Galați. Acolo a construit biserica cu hramul „Sfânta Treime” și un cavou pentru familia sa, construit în anul 1880.

Cavoul este format pe două nivele: unul la demisol, celălalt de forma unei terase în trepte. În partea de est a terasei se înalță o adevărată bijuterie artistică cioplită în piatră. În interior are tavanul ondulat și aici se află cele trei sarcofage din marmură. Pe unul sunt gravate numele părinților doctorului Serfioți:

- Chiriac Serfioți (24 decembrie 1793 – 10 ianuarie 1866)
 - Maria Serfioți (24 decembrie 1805 – 23 octombrie 1880)
- Pe al treilea sarcofagiu din marmură se află numele:
- Surorii sale Scheva Vrahno, născută Serfioți (1823-1905)

1 Aristide Serfioți, , Biblioteca V.A. Urechia, sursă Camelia Toporaș, pag. 1-3

- Un nepot, Ioan K. Georgandorulo (1829- 1889)

În a doua încăpere se află sarcofagul de marmură de Carrara al soției, Avrocomi și cripta doctorului **Aristide Serfioti**. Datele nașterii și morții ambilor soți sunt înscrise pe lespedele criptei².

Fig. 5 Sculpturile de pe latura din dreapta a casei Serfioti din Galați

În camera mortuară a citorilor, pe peretele de la est se află o troiță confectionată din marmură albă de Carrara. În interiorul troiței se află o icoană pictată pe lemn, reprezentând Sf. Treime.

În anul 1982, acest cavou a fost trecut pe lista monumentelor istorice. **Aristide Serfioti** a deținut o casă pe strada Domnească din Galați, care a rezistat timpului.

Casa a fost construită în anul 1867, după planurile lui Oscar Swab, arhitectul Comisiei Europene a Dunării.

Fig. 6 Placa de pe casa Serfioti din Galați

Casa era un loc de întâlnire pentru societatea de binefacere numită „Discipolii lui Pitagora”, deschisă de Serfioti. Era o societate a unor oameni eliștiști din Galați, care credeau că oamenii trebuie să întoarcă în societate o parte din binele primit.

Potrivit unor informații, casa Serfioti a găzduit la etaj câteva clase de la Pensionul Notre Dame de Sion din Galați. În perioada comunistă a fost sediul Stării Civile, după care sediul Direcției Județene de Cultură. În prezent este sediul Librăriei Alexandria. Casa Serfioti este înscrisă pe Lista Monumentelor Istorice gălățene.

Fig. 7 Bustul lui Aristide Serfioti

Contribuțiile sale morale și materiale, dar și destoinicia cu care a urmărit interesele instituțiilor pe care le-a servit, au făcut ca Spitalul Militar să-i poartă numele și în memoria lui s-a instalat un bust din bronz în anul 1933 de către sculptorul Oscar Späethe.

Trebuie să mărturisim faptul că orașul Galați a beneficiat de o mare personalitate medicală, de la care au rămas multe informații importante, care merită a fi consemnate.

ISTORIA CARE NE UNEȘTE

ROMD00170

COMUNICAT DE PRESĂ

Proiectul „Istoria care ne unește – ROMD00170”, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Interreg NEXT România–Republica Moldova 2021–2027, aduce în prim-plan valorile comune ale județului Galați și ale raionului Cahul printr-o serie de activități culturale și de protejare a patrimoniului. Implementat de Consiliul Județean Galați, Consiliul Raional Cahul și Asociația de Cooperare Transfrontalieră „Euroregiunea Dunărea de Jos”, proiectul își propune să îmbunătățească și să promoveze patrimoniul cultural și istoric al celor două regiuni.

Printre acțiunile importante se numără reabilitarea Statuii lui Ioan Vodă cel Viteaz din Galați, un monument de referință pentru istoria locală, dar și organizarea unor evenimente culturale menite să consolideze identitatea comună și să ofere comunităților prilejul de a descoperi valorile care le apropie.

În acest context, Asociația de Cooperare Transfrontalieră „Euroregiunea Dunărea de Jos” invită publicul interesat să participe la Seminarul de informare „Legături culturale transfrontaliere”, unde vor fi prezentate obiectivele proiectului, inițiativele culturale comune și impactul preconizat asupra dezvoltării culturale a regiunilor partenere. Evenimentul va avea loc pe 26 noiembrie 2025, începând cu ora 10:00, în Salonul Artelor din cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați.

ACTEDJ își exprimă deschiderea și dorința de a aduce laolaltă oameni, idei și tradiții, într-un demers comun de valorizare a patrimoniului cultural transfrontalier.

Baladă târzie

Viorel DINESCU

Baladă târzie

Copacii orei tremurau
Spre asfințit se subțiau
Albaștri ne mai căutam
Stând pe sub ziduri fără geam
Se legănau pe străzi de nea
Când umbra ta când umbra mea
Și-o muzică veni cu spor
Căzând în noi ca un lung stor
Ne destrămam prin seri târzii
Și colorați visam prin vii
Și ne treceam pe după porți
Ne-ndepărtam cu-atâtea nopți
Și patinam printre grădini
De santinelă stam sub crini
Iar eu plângeam că-s încă verzi
Icoanele și nu le vezi
Și ne pierdeam prin întâmplări
În câte-un tren ce n-are gări

La noapte voi veni

La noapte voi veni, aprinde luna
Să mă strecor prin visul tău, visând,
S-auzi din veșnicii cum cade bruma
În cântec amânat de un ecou plăpând.

Un anotimp întârziat cotrobăie

Prin adeneul meu ca-n evanghelii,
Iar clipa desfunzită șovăie
Lungi respirări și vise din milenii.

Îmbracă-te în ore cât mai calde
Și-ai să mă simți prin treceri albăstrii,
Căci voi purta în trup o catedrală
Plină cu zei trandafirii.

Când voi ajunge-n unghiul tras la sorți
Să nu te spovedești la cele vechi mirări,

Așază-te pe luntrea ce îngână-n porți,
Unde mereu vin să renască zări.

Și veștile confuze de-ți vor veni la geam,
Să le admiri ca-n vechile blesteme,
Eu doar un orașel de gânduri vechi mai am
Și-un drum de lumânări, dar nu te teme,

Că mi-am ademenit demult secunde
Ce cară reliefuri reci prin mine
Și trunchiuri de ninsori, uitându-le
Ca pe mirese-n murmur de ruine.

La noapte voi veni, aprinde luna
Și-ai să mă recunoști prin amintiri
Cu pași de ceață renăscuți din bruma
Născută-n depărtările subțiri.

La noapte voi veni, fii pe aproape
Vei recunoaște timpul meu pe ape.

Ținuturi de cai

Nici nu tresar bine amintirile
pe drumurile stinghere
că ulițele mele tremură și se limpezesc
și mă recunosc
așa cum ai aminti o pată de umbră
din frigul acela adormit în primejdii.

Cândva mă așteptau vegetații la porți
și la marginea naufragiilor
și încă mai foșnesc prin febre
printre arbori cugetători
înfloriți în susur de blesteme
cu zări îndepărtate-n calendare.

Măhnită, o lună de lacrimi
traversează văile copilăriei
pline de fantome verzui...

Iar eu tresar din alte amintiri

cu umbre melancolice
prin ținuturi de cai.

Plutind peste ape...

Prin stelele care mă străbat dintr-o noapte
în altă noapte mai grea, mai ascunsă,
clipele se risipesc de-a lungul lucrurilor
mai gânditoare, mai încărcate de sensuri,
și un ochi se dilată în mijlocul lumii
desfrunzindu-și lumina peste turnurile
îngenuncheate-n țărână.

Cortul transparent al cerului începe să
crape
și dintr-o mare de venin răsar codri,
defilând printre umbre tremurătoare ca
algele,
roiuri de forme nemaivăzute schimbă veg-
etația,,
n-a mai rămas nimic din schema inițială,
acum se luminează cu aur prin adâncuri.
Tresar în somn și stelele polare
ivite-n spațiul părăsit de fulgere.
Chipul unei alte realități îmi trimite sem-
nale din eter
în care mă-nfășur ca-ntr-o puritate regăsită,
Extaziate în fața misterelor lumii
se-nfioară visele care mă așteaptă
într-o floare din grădina Făptuirii.

Și deodată Totul devine Unul –
Cel acoperit cu ramurile unor focuri albas-
tre.
Pe ecranele cerului apar unde adânci,
O nouă dimensiune trebuie luată în calcul:
Cuvântul care clipește în nenumărate con-
tururi
Plutind peste ape ca o pasăre necunoscută...

MORPHOCHROMA

Expoziția „Palimpsest” a ceramistei Liliana Marin

Corneliu STOICA

Participantă la ediția din 2007 a Taberei Internaționale de Creație „Arta ca viață”, organizată de Muzeul de Artă Vizuală, când a realizat ingenioasa compoziție ceramică „Dansul caravanei”, rămasă în patrimoniul instituției și în centrul căreia se află figura umană, Liliana Marin a revenit după 18 ani la Galați cu o expoziție personală găzduită în Sala „Ioan Simion Mărculescu” de la parterul muzeului (curator, muzeografa Cristiana Ștefania Culiță). Manifestarea cuprinde lucrări de ceramică, desene și serigrafie reunite sub titlul metaforic „Palimpsest”, lucrări ce fac parte din ciclul mai amplu „Radiografii cromatice”, din care artista a expus anterior în expoziții deschise la Ploiești, orașul în care trăiește, și Câmpina.

Dacă până acum cunoșteam lucrări de ceramică de ale Lilianei Marin realizate ronde-bosse, în basorelief sau sub forma panourilor parietale, acum, ceea ce vedem este cu totul altceva. Artista se află într-o nouă etapă a creației. Lucrările din porțelan alb, translucid, fin, de formă parietală, de dimensiuni mici, cu suprafețe netede sau ondulate, (pictate din faza crudă a materialului

și apoi supuse arderii la temperaturi foarte înalte), sunt introduse în rame executate în 3 D, cu sistem de iluminare integrat, astfel că imaginile decorative, prin acțiunea luminii interioare, sunt foarte bine puse în evidență, lumina, culoarea și transluciditatea porțelanului creând un joc fascinant de ritmuri, lăsând să se vadă straturile intime ale porțelanului, ale suprapunerii culorilor. De aici și semnificația din sugestivă metaforă a titlului expoziției, „Palimpsestul

Liliana Marin - Radiografii cromatice

definind cheia de lectură a expoziției în sine, îndemnând la a privi dincolo de suprafață și formă, către straturile care supraviețuiesc trecerii timpului”, după cum bine subliniază muzeografa Cristiana Ștefania Culiță în prefața catalogului. Tehnica nerikomi folosită, o tehnică japoneză de obținere a ceramicii, permite introducerea pigmentului și deci și a imaginilor direct în materialul crud și nu decorarea lui ulterioară.

Într-o altă împrejurare, cu prilejul deschiderii expoziției „Alchimii vizuale” la Muzeul Memorial „Nicolae Grigorescu” din Câmpina (28 ianuarie 2025), Liliana Marin folosea pentru lucrările din ciclul „Radiografii cromatice” termenul de „picto-ceramică”. „Seria mea de picto-ceramică, explica artista, își propune să creeze o conexiune între lumină, culoare și materialitate. Conceptul de „picto-ceramică” reprezintă o fuziune între percepția bidimensională și materialitatea tactilă a porțelanului,

unde lumina devine un element central. Lumina din „radiografie” este, în această situație, un partener care transformă și dezvăluie. Porțelanul și tehnica nerikomi mi-au permis libertatea de a experimenta cu culorile și formele, creând patternuri care par statice, dar care devin dinamice atunci când sunt străbătute de lumină. Transluciditatea porțelanului, devine mediul de explorare a modului prin care lumina pătrunde materialul, dezvăluindu-i straturile ascunse. Sub influența luminii, formele, aparent statice prind viață, transformându-se într-o scenă optică care dezvăluie subtilități cromatice și texturi, compoziții interioare. Demersul meu este o explorare constantă a ceea ce este ascuns, dar care poate fi revelat oricând” (apud Elena Ciobanu, APH Actualitatea prahoveană, 27 ianuarie 2025).

Impresionează în lucrările de ceramică ale Lilianeii Marin meticulozitatea și

Liliana Marin - Radiografii cromatice

rafinamentul cu care sunt realizate, formele decorative de o mare diversitate, care fac dovada unei imaginații foarte productive, cromatica vie, vibrantă, ritmurile dinamice ale ansamblurilor compoziționale. Meticulozitate, rigoare geometrică în construcția formelor, abstractizare, echilibru compozițional, finețe a liniilor, varietate a formelor ornamentale **întâlnim și-n desenele realizate în creion cerat pe pânză**, ca și în serigrafii, în care artista, alături de creionul cerat folosește și culorile de acrilic.

Manifestare în care iubitorii de frumos pot avea contact direct cu creația unei ceramiste preocupată de a găsi noi mijloace de exprimare plastică **într-un domeniu al artei** considerat ca fiind cel mai dinamic și cu largi perspective de viitor, expoziția „Palimpsest” este inedită în ansamblul acțiunilor organizate de Muzeul de Artă Vizuală și un prilej de bucurie și mari satisfacții estetice pentru cei ce o vizionează.

Liliana Marin s-a născut la 12 septembrie 1981 în Galați. A absolvit Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca, specializarea Ceramică – Sticlă – Metal (2004). A urmat studii de masterat la aceeași instituție de învățământ artistic superior, cu lucrarea „Explorări creative în artele vizuale (2006). Absolventă a cursurilor pentru funcția de muzeograf, Centrul pentru Pregătire Profesională în Cultură din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor (2008). Doctorand în cadrul Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca cu o teză referitoare la istoria ceramicii premoderne și moderne (2014 – 2017). Membră a U. A. P. R. (2007) și președinte al Filialei Prahova a U. A. P. R. (2024). A lucrat ca preparator universitar la Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca și, în paralel, ca profesor de Educație Plastică la Colegiul Național „Anghel Saligny” din același oraș (2006 – 2007), muzeograf la Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus” (2007 - 2011), iar din 2012 activează ca profesor de arte decorative, specializarea Ceramică, la Colegiul de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești. Coautor al Manualului interactiv Developing English Thought Art, Proiect Erasmus + (2018). Coautor al Manualului de Educație Plastică pentru clasa a VII-a, Editura Corint (2019). Și-a organizat expoziții personale la Ploiești (2013, 2017, 2019), București (2017, 2022), Câmpina (2019, 2025) și a participat la numeroase expoziții de grup cu caracter național și internațional de la Pessac – Franța, Veneția-Italia, Koln – Germania (2007), Cluj-Napoca, Galați, Câmpina, București, Ploiești, Zduny, Kaflarnia – Polonia, Constanța, Hon Kong, Thailanda, Slobozia, Călărași, Brăila etc. A participat, de asemenea, la Taberele și Simpozioanele de Creație de la Poiana Pinului, Buzău (1996); Căpuș, Cluj-Napoca (2004, 2005, 2006); Galați (2007); Câmpina (2008, 2009, 2010), Breaza (2010, 2020, 2021, 2025); Bușteni (2011); Cheia (2011, 2012); Plopeni (2012); Vilnius, Lituania (2012); Maliuc, Tulcea (2013); Kamen – Bryag, Bulgaria (2013); Gura Vitioarei, Prahova (2015); Zduny, Kaflarnia, Polonia (2015); Constanța (2016). A fost onorată cu mai multe distincții, printre care: Bursa de merit „Kiwaniis” (1998 – 1999); Marele Premiu la cel de-al VII – lea Simpozion de Artă Ceramică, Zduny, Kaflarnia, Polonia (2015); Premiul III, Children Competition, Hong Kong, China (2016).

DICȚIONAR

Artiști plastici gălățeni (220)

Corneliu STOICA

BADEA, Gabriela – pictor. S-a născut la 8 aprilie 1963 la Bârlad. A urmat Liceul de Muzică și Arte Plastice din Galați (1979 – 1981) și Liceul de Artă „Octav Băncilă” din Iași (1981 – 1983). A absolvit Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Facultatea de Arte, Secția Pictură (2020). A funcționat ca profesoară de desen în învățământul preuniversitar din Galați, restaurator de carte la Biblioteca Județeană „V. A. Urechia”, realizator de decoruri scenice la Fundația „Andreiana Juventus” Galați, iar în prezent activează ca artist plastic la Teatrul Național de Operă și Operetă „Nae Leonard” Galați, instituție în cadrul căreia execută lucrări de scenografie și butaforie. Este membră a Filialei Galați a U. A. P. R. (2024). Ca studentă a participat la expozițiile organizate de Facultatea de Arte în Galați, Brăila, Focșani, iar din 2021 participă la Saloanele Filialei Galați a U. A. P. R. și la manifestările colective organizate de aceasta în alte centre culturale din țară. *Expoziții personale:* „Teatrul, toamna”, Biblioteca Județeană „V. A. Urechia” Galați, Sala „Mihai Eminescu”, în cadrul evenimentului „Noaptea în Bibliotecă, la Galați” (1 – 14 octombrie 2022); „Ferestre

Gabriela Badea - Eternul feminin

spre lume, ferestre spre sine” (împreună cu Lavinia Coșovliu), Galeria de Artă „Nicolae Măntu” Galați (18 august – 3 septembrie 2025).

Figura umană, peisajul și natura statică constituie repere asupra cărora Gabriela Badea s-a aplecat constant în demersul său artistic, realizând lucrări în care pendulează între pictura de factură figurativă și abstracția lirică. În primul caz, întâlnim portrete ale unor persoane apropiate artistei, personaje din lumea circului, imagini de carnaval și de evocare a eternului feminin, reprezentări cu caracter alegoric („Ana”, „Clown”, „Melancolia clownului”, „Carnaval”, „Feminitate”, „Eternul feminin”, „Elixirul dragostei”, „Mister”, „Dualitate”, „Introversiune”, „Mimoză”). Pictorița construiește cu siguranță. chipurile personajelor sunt expresive, dezvăluind combustii interioare profunde, uneori lăsând impresia unei vădite note de mister, linia desenului este mlădioasă, culorile sunt vii, așezate prin juxtapunere sau prin subtile

Gabriela Badea - Ana

modulații tonale. Adesea, în compoziția ansamblurilor tablourilor, Gabriela Badea introduce unele elemente ornamentale stilizate (flori, ramuri, frunze) care le conferă acestora un caracter decorativ.

În tablourile reprezentând peisaje, și acestea de un vizibil decorativism, mult mai numeroase în ansamblul creației artistei, natura este folosită doar ca pretext al picturii, pentru a sugera o anumită atmosferă sau pentru a exprima diferite sentimente, emoții, trăiri și stări sufletești. Peisajele sale sunt de fapt plămuiți poetice, de un lirism reflexiv, în care fantezia joacă rolul principal în plămuirea imaginilor. Anotimpul cel mai frecvent întâlnit este toamna, când vegetația îmbracă hlamidă de purpură, aur și argint, când natura oferă un spectacol cromatic mirific. Într-unul din tablouri, „Acorduri de toamnă”, anotimpul este evocat alegoric, în timp ce în „Triptic de toamnă”, „Rapsodie de toamnă” și „Văpăi”, schimbările din natură și atmosfera melancolică sunt exprimate numai cu ajutorul unor elemente

vegetale și cosmice. Artista apelează și la colaj, introducând în compoziția lucrărilor fragmente de partituri muzicale. În alte lucrări, pictorița exprimă starea de chietudine resimțită în preajma locașurilor de cult ortodox, locuri de rugăciune și reculegere („Liniște”) sau efectele create de lumina solară și lunară în contact cu vegetația arboricolă („Reflexia luminii”, „Amiază de august”, „Memoria luminii”, „Verde solar”, „Peisaj dunărean”). Având în vedere felul cum este rezolvă cromatic problema luminii, am putea spune că îi consacră acesteia adevărate imnuri vizuale. Impresionează, de asemenea, rigurozitatea cu care ea își elaborează compozițiile, texturile obținute prin folosirea alături de culori intense, adesea șocante, a unor grafisme de mare finețe, a unor modalități diferite de așezare a pastei pe suportul de pânză sau de placaj.

Uneori, când artista creează sub impulsul unor trăiri și sentimente foarte puternice, ea preferă să se exprime în cheie abstractă, țesătura imagistică este atât de complexă, culorile atât de variate, intense și șocante, încât tablourile sunt superbe poeme simfonice vizuale („Exercițiu de imaginație”, „Apus”, „Izvor de lumină”).

Naturile statice cu flori lasă să vedem în persoana Gabrielei Badea aceeași artistă laborioasă, grija pentru redarea materialității obiectelor face casă bună cu precizia cu care sunt redată formele și volumetria acestora, cu armonia și echilibrul compozițional, cu gama coloristică ce sugerează vitalitate, puritate și poezie. Adesea, în obișnuința genului, pictorița așează pe lângă recipientele în care sunt introduse buchetele și fire izolate sau fructe („Flori de toamnă I, II, III”, „Flori în geam”, „Natură statică cu floarea-soarelui”).

Prin ceea ce creează, Gabriela Badea este în consonanță cu mișcarea plastică românească contemporană, străduindu-se să găsească cele mai potrivite mijloace de exprimare plastică care să-i confere identitate.

Gabriela Badea - Triptic de toamnă

ARHIVĂ FOTO

- 1. Festivalul de Datini de Obiceiuri de Crăciun „Tudor Pamfile”
- 3. Istoria care ne unește. Statuia lui Ioan Vodă cel Viteaz de la Roșcani restaurată și pusă în valoare printr-un proiect de 1 milion de euro
- 36. Istoria care ne unește. Comunicat de presă

CRONICĂ

- 5. Semne în oglinda vieții - Octavian Mihalcea
- 7. Un condeier iluminat - George Lateș
- 9. Romanul baladesc poate fi și basmic - Tudor Cicu
- 12. Portrete literare. Memoria literară și ecourile lui Mircea Țuglea - Aida Zaharia
- 27. Veaceslav Cușter și poezia suferinței - George Lateș

SERIAL

- 24. Actualitatea pentalogului universitar al lui Vasie Bogrea - Gheorghe Felea
- 31. Aristide Serfioti (1828 - 1905) - Radu Moțoc

CREAȚIE LITERARĂ

- 15. Aforisme - Ioan Fărcășanu
- 17. Pe cerul fără margini - Andrei Dermengiu
- 29. Împăratul Albastru și împărăția sa - Alecsandra Ramona Ignat
- 37. Baladă târzie - Viorel Dinescu

TRADUCERI

- 19. Kiki traduce... Soarele dansează deasupra grădinii mele - Carmen Andrei

ARTĂ PLASTICĂ

- 38. Morphochroma. Expoziția „Palimpsest” a ceramistei Liliana Marin - Corneliu Stoica
- 41. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (220) - Corneliu Stoica

Ianuarie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Februarie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Martie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Aprilie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Mai

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Iunie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Iulie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

August

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Septembrie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Octombrie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

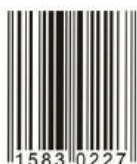
Noiembrie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Decembrie

Lu	Ma	Mi	Jo	Vi	Sâ	Du
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

La mulți ani!

1583 0227